

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

РўЗНОМА 1928 ИИЛ 11 ДЕКАБРАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ,
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

1991 йил 14 сентябрь • шанба
№ 179 (10.175). Баҳоси 10 тийин.

РАҒБАТ РУҲЛАНТИРДИ

БУКА (телефон орқали олинди). Ноҳия ва хўжалик раҳбарлари, фаоллар бу йилги қийин шароитда энг асосий диққат-эътиборни инсон омилига қаратишга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳар бир хўжаликда деҳқоннинг, қишлоқ аҳлининг тирикчилиги қандай ўтяти? Рўзғори бутми, қийналмаптими, хотири жамми?..

Бу соҳада ўтган вақт мобайнида бир мунча хайрли ишлар амалга оширилди. Шу тўғрисида ҳам хўжаликларда дала ишлари анча жадал борди. Деҳқонлар об-ҳаво шароити билан боғлиқ бўлган қийинчиликларни мардонавор енгиб далаларда 52 минг тонналик хирмонни бунёд этиш имкониятини берадиган ҳосил етиштирдилар. Пахта танилаб, саралаб териш бошланди. Бу иш кун сайин кучайиб бормоқда. Айни кунларда пахтазорларда 3 мингдан ортиқ теримчи меҳнат қилаётир. Ҳар кун 125-130 тонна пахта терилмоқда.

Дастлабки ҳосилдан ташкил этилган қизил карвон танталари байрамга айланди. Шу кун қабул пунктга 150 тонна пахта топширилди. Илҳич номли, Мичурин номли, «Ленинизм» жамоа хўжаликлари, «Бука» совхоз деҳқонлари катта ҳисса қўшдилар.

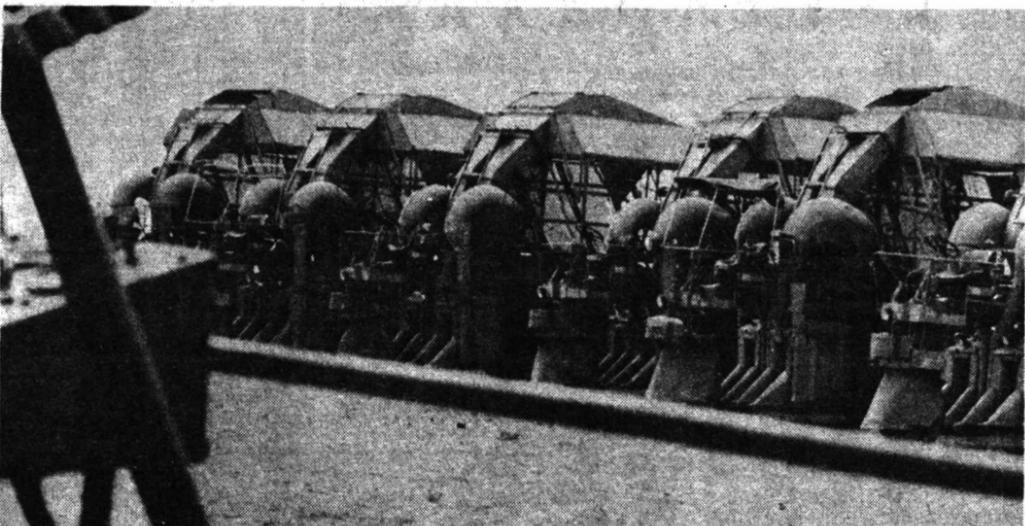
Далада ишлаётганларни рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилди. Қўлда терилган ҳар бир килограмм пахта учун 40 тийиндан тў-

ланади. Машинада терилган пахтанинг бир тоннаси учун эса 25 сўм берилади.

— Ҳали асосий кураш олдиди, — дейди халқ депутатлари ноҳия Кенгаши раиси Қодир Элчибоев. — Бу йил биз етиштирилган пахтанинг 43 минг тоннасини машинада терамиз. Яқинда механик-ҳайдовчиларнинг кўрик-танлови бўлиб ўтди. Мавжуд 490 та терим машинаси мавсумга шай бўлиб турибди. Кўрик-танловда Илҳич номли, «Партия XIX съезди», Фрунзе номли жамоа хўжаликлари механик-ҳайдовчилари биринчи ўринларни олдилар. Шахсий мусобақада механизаторлардан Раҳмат Алиев, Қувондиқ Жамбулов ўртоқлар ўз агрегатларини пухта ва беками-қўст созлаб, маҳоратларини оширганликларини намойиш этдилар.

Ҳозирги кунда ҳар бир хўжаликда машина теримига тайёргарлик авжида. Белги-ланган майдонларнинг 70 фоизда баргислантириш ишлари ўтказиб бўлинди. Бу муҳим тадбир ҳамма хўжаликларда ҳам эрта-инди ниҳоясига етказилди. Баргислантиришни ноҳияда биринчи бўлиб тугаллаган Илҳич номли ва «Ленинизм» жамоа хўжаликлари эса машина теримини ҳам биринчилар қаторида бошлаш учун шай бўлиб турибдилар.

Меҳнатга яраша рағбат ҳамма ерда қишлоқ меҳнаткашларини унумли ишлашга руҳлантирмоқда.

● Оқдўғрон ноҳиясидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги пахтакорлари йилги-теримга пухта тайёргарлик кўрдилар. Мавжуд 15

та пахта териш машинаси мавсумга тахт қилиб қўйилди. Суратларда: (чапдан) бош муҳандис Мамат Буканов моҳир чилангарлар Бо-

тир Хожиев, Зокир Қодиров, Ҳаким Маматқуловлар билан суҳбатлашмоқда; Машиналар мавсумга шай. Сураткаш В. ТУРАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ ЎРТОҚ П. ШЕРМУҲАМЕДОВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Орол денгизини қўтқариш юзасидан олиб борилаётган жамоатчилик ҳаракати ва тадбирларида фаол қатнашганлиги учун Орол ва Оролбўйини қўтқариш жамоатчилик комитетининг раиси ўртоқ Пирмат Шермухамедовга «Ўзбекистон

Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.
Ўзбекистон Республикасининг Президентини
Тошкент шаҳри,
1991 йил 12 сентябрь.

ХУШХАВАР

ҚОВУН-ТАРВУЗ РЕЖАСИ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

ТУЙТЕПА. (телефон орқали олинди).

Бозор иқтисоди ва ҳозирги шароит Урта Чирчиқ ноҳияси деҳқонларини ҳам тадбиркорлик билан иш олиб бориш, ердан, ҳар бир имкониятдан оқилона ва самарали фойдаланиб пахта билан бир қаторда озиқ-овқат маҳсулотларини ҳам қўлаб етиштиришга даъват этилди. Бу соҳада хўжаликларда қатор тадбирлар амалга оширилди. Пахта яқнахоқимлигига барҳам берилиб, каттагина майдонларда аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўладиган сабзавот, мева-чева етиштирилмоқда.

Бу йил, айниқса, қовун-тарвуздан мўл, сифатли ҳосил етиштириш учун зарур чоралар кўрилди. Ерлар тайёрлангач, сара уруғлар экилди. Парвариниш вақтида

агротехника талабларига қатъий риоя этилди. Шу тўғрисида ҳам пайкалларда мўл ҳосил этилди. Бу ҳосилни йиғиб-териб олиш ва давлатга етказиб беришга ҳам уюшқоқлик билан киришилди ва яхши натижаларга эришилди. Ноҳия бўйича шу кунга қадар режадаги 1500 тонна ўрнига 2493 тонна қовун-тарвуз топширилди.

Айниқса, Ленин номли «Коммунизм» жамоа хўжаликлари полизилари яхши натижаларга эришдилар ва ноҳия режасининг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Айни кунларда ҳам далада қолган қовун-тарвузларни йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш давом этмоқда.

АСРЛАРГА ТАТИЙДИГАН ОБИДА БЎЛСИН

Пойтахтимиздаги энг катта, бағри кенг, салобатли ва шукуҳли Мустақиллик майдони не-не воқеаларнинг гувоҳи бўлган. Эндиликда ушбу майдонда Ўзбекистон Республикаси Президентини И. А. Каримовнинг фармонида кўра «Озодлик» обидаси бунёд этилади. 12 сентябрь куни Вазирилар Маҷмаасида бўлиб ўтган йиғинга тўпланган давлат ва жамоат арбоблари, ёзувчилар ва меъморлар, расомлар ва ҳайкалтарошлар мустақиллигимиз рамзи сифатидаги ана шу обида қандай бўлиши зарурлиги хусусида маслаҳатлашиб олдилар.

Мазкур обида зулм ва интиқоддан озод бўлиш, кўнгли ва руҳнинг эрки, инсон эркинлигининг рамзи бўлиши керак, деб таъкидланди мажлисда. Бу ёдгорлик халқимизнинг, Ўзбекистондаги

барча халқларнинг зиёратгоҳига, уларнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшадиган, эзгу ишларга чорлайдиган қадамжого айланиши лозим. — Жаҳондаги мамлакатларда бундай ҳайкаллар ан-

чагина, — деб таъкидлади Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримқул Қодиров. — Хорижий ҳайкалтарошлар ва меъморларнинг тажрибасини ўрганишимиз, айни вақтда қадимий меъморчилик меросимиздан ижобий фойдаланишимиз, мустақилликдек улур ғояларни шунга яраша образларда акс эттиришимиз керак.

— Тошкент халқимизининг эрки, озодлиги, ободончилиги деб умрини фидо этган кўплаб алломаларнинг қада-

(Давоми 7-бетда.)

Агабичет ва саъйбат

• Мушоира—91

ҒАЗАЛЛАР

Ранжима, жоним, юзинг мохтобга нисбат айласам,
Менки, бу нисбат ила ҳуснингга тухмат айласам.

Айтма бедард деб мени дардим яширсам сўзламай,
Билма бепарво яна ҳажрингда тоқат айласам.

Узмасам сендан кўзим кўрганда ҳайрат этмагил —
Термулиб сунъ нақшига турганча ҳайрат айласам.

Балки бир девона деб қувма эшикдин, дилбарим,
Тиз чўкиб қаршингда мени ишқдин ҳикоят айласам.

Жонни олсанг розиман, қоним ҳалолнинг, Дилмурод,
Не ажаб, маҳшаргача қатлингга роҳат айласам.

Маним ҳолимга раҳм этсун, ўшал дилдора айтсангиз,
Фироқдин юроким қон, ғамим ошқора айтсангиз.

Муҳаббат чоғридин тотдим кўриб ҳуснини, маст бўлдим,
Негай ҳуморлигим қонмас, кўзи хуммора айтсангиз.

Неча арзлар битиб эрдим, йўлига кўз тутиб эрдим,
Кўйида ғам ютиб кўнглим ҳануз овора, айтсангиз.

Маликам қай гуноҳим-чун мани зору ғариб этмиш,
Дилмуродин сўрар эрса дебон бечора айтсангиз.

Ера бир сўз демассиз гар аё, дўст арзидин, дўстлар,
Бу йўлда ки мани бечорага бир чора айтсангиз.

Ушбу матлаъ (биринчи байт) Ҳофиз Шерозийга назира бўлган.

ТҮРТЛИКЛАР

Ииллар ҳам ўтажак карвондек бир-бир,
Опшоқ ранг кўрарсиз сочимда ул чоғ.
Азизам, бу — менинг умидларимдир
Ҳеч қачон тўкилиб кетмаган, ОПШОҚ!

Гўзалсан, қуёш ҳам ёнару битар,
Тўлиқ ой ҳуснингдан қуюб рашиқ этар.
Иккисин куймоғи басдир, жонона,
Маним куйишимдан не фойда этар?..

Уша тун Чўлпоним отилган эди,
Қодирий, Усмоғим отилган эди.
Йўқ-йўқ, хато қилдим қатли ом даври
Энг аввал виждоним отилган эди!

Дилмурод САИДОВ.

ҚУШИҚНИ мен сеҳрли бир оламга ўхшатаман. Инсон қушиқ тинглар экан, ма на шу оламга кириб боради, кўнглида орзулар туғён уради, қалбини илиқ ҳиссиётлар қамраб олади, эзгу умид ва ниятлари тилига қалқиб чиқади. Яхши бир қушиқ тинглаган киши кун бўйи яхши кайфият билан юради, қилган иши ҳам унумли бўлади, ўзини қушдек енгил ҳис қилади. Аксинча, бирор кун қушиқ тингламай қолган киши ўзини ниманидир йўқотгандай ҳис этади, юқорида айтиб ўтганим — сеҳрли оламдан ажралиб қолгандай бўлади. Қушиқ орқали кишилар нафақат шодликларини ифода этадилар, балки ғам-аламларини ҳам тўкиб соладилар. Шундай экан, инсон қушиқсиз яшай олмайди.

Хонанда ана шу сеҳрли оламнинг бошқарувчисидир. У — қушиқнинг яратувчиси. Демак, санъаткор ўз қушиқлари билан инсон қалбига кириб бориши, унинг ҳаёлини бир зумга бўлсада мафтун этиши даркор. Таниқли санъаткорлар изидан бораётган Гулбаҳор Сулаймонова ҳам ана шундай бағри кенг хонандалардан биридир.

Гул атрини қайдан билурсан
Қўлга тикан ниш ботмагунча,
Дўст қадрини қайдан билурсан
Душман сенга тош отмагунча.

Гулбаҳор Сулаймонованинг «Дўст қадри» қўшиғи ана шу сатрлар билан бошланади. Бу қушиқни мен қалбим ҳиссиётларга тўлган ҳолда тинглайман.

Қисқа вақт ичида ўзининг оҳангдор, бошқалардан фарқ қилувчи мусиқий йўналишига эга қушиқлари билан эл оғзига тушаётган Гулбаҳор опа куйлаётганда беихтиёр овознигор ёки ойнаи жаҳон орқали куй янграшиданоқ библи олиш мумкин.

Г. Сулаймонова «Васлинг хумори қўймас», «Жон ака», «Йигит», «Келинчак»,

«Онамга», «Менинг севгим» каби ўнлаб қушиқлари орқали бизга жуда яхши таниш. У Мухтор Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваториясида таҳсил олади. Айни вақтда Ўзбекистон телевидениеси ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси эстрада симфоник оркестрининг хонандаси ҳамдир.

САНЪАТКОРЛАР
ДАВРАСИДА

«ГУЛ АТРИНИ ҚАЙДАН БИЛУРСАН?...»

— Санъатга кириб келишимда, — дейди Гулбаҳор опа, — ота-онамнинг ёрдамлари жуда катта. Раҳматли онам Хуррам Неъматова муаллима эдилар. Мактабда 36 йилдан зиёдроқ вақт мобайнида ёш авлодга таълим-тарбия берганлар. Отам — Омон Бозоров эса ҳозир ҳаётлар. Ота-онамнинг санъатга алоқадорликлари йўқ, лекин уларнинг айниқса, онамнинг қушиқ ижрочилигига ихлослари жуда баланд эди. Санъатни жон дилларидан севганликлари туфайли менинг ҳам санъаткор бўлишимга ҳайрихоҳ бўлганлар.

— Қушиқларингизнинг яралишида қайси шоир ва бастакорлар билан ижодий ҳамкорлик қиласиз? — деган савол билан хонандага мурожаат этдим.

— Ижодимнинг бошланиши бевосита Ўзбекистонда хизмат кўрсатган бастакор Қаҳрамон Комилов билан боғлиқ. У киши кўпгина қушиқларимга куй басталаган. Жумладан, Нозим Билол га, зали билан айтиладиган

«Йигит» номли қўшиғимнинг мусиқаси Қаҳрамон ака ижодига мансубдир.

Оқким, кўнглимни олди
Бир латофатлик йигит.
Ўйнатиб тин қора тулпор
Ул камолотлик йигит.

Бундан ташқари, Ўзбекистон телевидениеси ва радиоэшиттириш Давлат қўмитаси эстрада симфоник оркестрининг бош дирижёри Анор Назаров ва бастакорлардан Алишер Икромов, Рустам Абдуллаев билан ҳам ижодий ҳамкорлик олиб борамиз. Анор ака менга янги қушиқ яратишимда, уларга мусиқа танлашда бевосита ёрдам беради. Жумладан, «Жон ака», «Келинчак» каби қушиқларимга ҳам у киши куй басталаган. Баъзан ўзим ҳам мусиқа танлайман. Хусусан, «Ўйнасин», «Васлингга етмагунча» каби қушиқларимга ўзим куй басталаганман. Кўпинча қушиқ матнларига Пўлат Мўмин, Зоҳиджон Обидов, Охунжон Ҳакимов, Барот Исроиил, Муҳаммад Юсуф, Мирпўлат Мирзаев, Иброҳим Жиянов, Худойберди Чоршанбиев, Нуриддин Аминжонов каби шоирларнинг шеърларидан фойдаланаман.

— Мухлисларингизни яқин орада қандай янги қушиқлар билан хўшнуд этмоқчисиз?

— Мен ҳозир бир неча қушиқлар устида ишламоқдаман. Жумладан, «Гул бўлсаму» (П. Мўмин шеъри, А. Назаров мусиқаси), «Билмадин» (қуйини ўзим басталаганман), «Онаси, жонажонсан» (халқ куйи), «Ким ширин забон эрса» (О. Ҳакимов шеъри), «Менга» (З. Обидов шеъри, А. Икромов мусиқалари)....

Гулбаҳор Сулаймонова халқ куйларидан узоқлашиб кетмасликка, қушиқларини миллийлик уфуриб туришига ҳаракат қилади. Унинг қушиқларини тинглаган киши шундай хулосага келади.

Муҳаббат УРМОНБЕКОВА,
ТошДД талабаси.

У ОНАСИНИКИГА деярли ҳар шанба кун чикади. Иккала ўғлини ҳам ўзи билан бирга олиб боради. Ўзи ҳам, қизлари ҳам шанбанинг келишини бетоқат кутишади.

— Бугун бувимларнингга борамиз-а? — Эрта билан туриб олган болалари гапни шундан бошлашади. Ясантусан қилиб олишади-да, онасига «у-бу» тугиб йўлга чиқшади.

Неча йилдан бери ода шу. Онаси ҳам то улар боргунча сабри чндамай, дарвоза олдига чиқиб кутиб ўтиради. Лекин... Илгари Лобар соғиниб, ошиқиб келарди онасиникига... Ҳозир эса... уларникига бориш учун йўлга тушаркан, ўзини оғир, беҳол сезади. «Ҳаммасига ўша воқеа сабабчи», алам билан эслайди Лобар...

Шанба кунларининг бирида уни яқин дугонаси туғилган кунига таклиф қилди. Лобар шу кун онасиникига эртароқ келди. Болаларини уларникига ташлаб зиёфатда хотиржамроқ ўтирмақчи бўлди. Кечқурун тошойна олдига ўтириб олиб, ўзига оро бера бошлади. Дугонаси — ўзлари билан ишлайдиган профессор Комил Аҳадовичнинг кенжа қизи, Уларникига ҳар доим казо-казолар келишади. Лобар бу қизлар ичида ҳеч вақт ўзини паст тутгиси келмайди. Ҳа-да, дорилфунунда ишлайдиган бўлса. Маоши оз бўлса ҳам, ишхонасининг обрўси катта.

«Шундай жойда ишлаб туриб, юришига қара», дейишмасин деб бир сидра қимматбахо кийимни бир амаллаб ололган. Уларни аяб-аяб, ўшанақа жойларга кияди, холос.

Лобар ясан-тусан қилиб бўлди-да, бундан ўн йилча олдин марҳум қайноғаси совға қилган тилла соатини

— Йўқ, ҳечким киргани йўқ. Кенноним юривди, холос.

— Ҳм... шу юривди дегин. Демак, ўша олган. Илгари Анора ҳам бир шипшитиб қўювди-я, оқ мунчоғи йўқолганда ҳам уйда Фазилатдан бошқа ҳеч ким йўқ экан. Лобар тобора асабийлаша бошлади. — Бор, оймини

— Балки эсингдан чиқариб, тақмай келгандирсан? Уйингда қолгандир.

Бу гап Лобарнинг баттар аччиғини келтирди.

— Нима, эсим пастми менинг, қилган ишимни билмай? Тақиб келувдим, эрталаб келганимда ечиб сумкамнинг ён қопчигига қўювдим, — қўлидаги сумкани

ойисини юлқиб ташлади. — Ҳозир бориб хонасининг тит-питини чиқариб ташлайман, — Шундай деб Лобар хонадан чиқиб кета бошлади.

Шу пайт хонага Фазилатнинг ўзи кириб келди.

— Болам, овқатинг тайёр бўлди-ми? — шошиб-пишиб сўради Анзират ая ўртадаги гапни келинига сездирмаслик учун. Фазилат унга жавоб бермади. Лобарга юланди-да, алам билан тез-тез гапира бошлади:

— Ўша мунчоғни опа, Аноранинг ўзи дугонасининг тўйи кунини унга бериб турган экан. Бир йил ўтгандан кейин шу қизнинг ўзи «эсимдан чиқиб кетибди» деб узр сўраб, олиб келиб берди. Мен ўша воқеадан бери бу хонага кирмайман ҳисоби. Соатингизни эса эрталаб Анора тақиб қаёққадир кетди. Фазилатнинг овози қалтирарди, — ўзи бу уйда ортирганим «ўғри» деган ном бўлди, — шундай деди-ю, у йиғлаб ортига бурилди. Фазилат хонадан чиқар экан, эшикдан кириб келаятган Анорага урилиб кетди. Бу ҳолга тушунмай анграйиб қараб қолган Анора бирпас бўсағада туриб қолди. Сингисининг қўлида ялтиллаб турган соатга кўзи тушган Лобар эса ҳолсизланиб ўзини курсига ташлади...

Гулсара ИСМОИЛОВА.

ТИЛЛА СОАТ

ВОҚЕАНИ ҲИКОЯ

тақмоқчи бўлиб сумкасини кавлай бошлади, бироқ тополмади.

— Шундоғ ён киссасига қўювдим-ку. Ўлгур қатта қолди экан-а, — унинг ҳафсаласи пир бўла бошлади. — Моҳи, соатимни кўрмадингми? — сўради нариги хонада ниманидир тикиб ўтирган сингисидан.

— Қўлингиздан ечиб сумкангизга солувдингиз-ку, — опасининг безовта бўлаётганини кўрган Моҳира ўрнидан туриб унинг олдига келди-да, қўлидан сумкани олиб ўзи қарай бошлади.

Сумкада соат йўқ эди. — Уйга кимдир кирувдими? — ҳадиксираб сўради Лобар сингисидан.

чақириб келгин, — буюрди у сингисига жаҳл билан. Қизларининг нимадандир сиқилиб туришганини кўрган Анзират ая:

— Нима гап, тинчликми? — деб сўради.

— Ойи, соатим йўқ, эрталаб сумкамнинг шундоғ киссасига қўювдим, — деди Лобар йиғламоқдан бери бўлиб.

— Дурустроқ қарагин, тушиб қолган бўлмасин. Қайга боради уйдан чиқиб, — гапирди онаси вазминлик билан.

— Э, тагин қанақа қарайди, бир соатдан бери титкиламаган жойим қолмади, — зарда билан бақирди у онасига.

жаҳл билан бўсағага қараб иргитди у. — Фазилат олган, ундан бошқа ҳеч ким қилмайди бу ишни, — Лобар атайлаб баланд овозда гапирди.

— Вой, болам, секинроқ. Ўзи яқинда отаси ўлиб, жуда эзилиб юрибди, — деди Анзират ая келинининг эшитиб қолишидан чўчиб, эшик томонга қараб қўяркан.

— Ҳар гал шунақа ёнини олиб юраверинг. Ҳали бундан баттар ишларни қилади, қараб туринг. Ўшандаям мунчоғни айтганда Аноранинг оғзига урган экансиз уйда жанжал чиқишидан қўрқиб, Мана, кўнгилчанлигининг оқибати, — у

Тошкент шаҳар судининг аъзоси И. Иброҳимов раислигида кўрилган бу жиноий ишнинг тафсилоти узун, ниҳоятда даҳшатли. Тўдага илгари бир неча марта судланган, қамоқхоналарда «тажриба-малака» оширган Арменак Кулоянц раҳбарлик қилган. Гуруҳ «аъзо»лигида Тошкент политехника олий билимгоҳининг солиқ толиби Сергей Шкрябин, Навоий шаҳар автобус-такси паркиннинг солиқ ҳайдовчиси Салоҳиддин Аҳмедов, Қарши шаҳар пионерлар саройини солиқ конфертмейстери Гулноз Каримовалар «қабул» этилганлар. Уларга кейинчалик Вергун ва Когайлар — кураш усулларини пухта эгаллаган кимсалар қўшилишган. Тўда «ихтиёрида» «Волга» енгил автомашинаси, давлат хавфсизлик комитетининг сохта гувоҳномаси, қурол бор эди...

Шундай қилиб, Арменак Кулоянц бошчилигида ниҳоятда хавфли, қуролланган тўда ташкил топди. Жиноятчилар ўз мақсадларини амалга оширишдан олдин маслаҳатлашиб, режа туздилар, содда кишиларни лақиллатдилар, минг бир қийноққа солдилар.

Тўда аъзолари 1989 йилнинг июнь ойида Сергейнинг отасига тегишли «ГАЗ—24 10» машинасида Самарқандда пайдо бўдилар. Уларни қадимий шаҳарнинг ёдгорликлари эмас, мўмай пул ишлаб олиш, бировларнинг мол-мулкига осонгина эга бўлиш имкониятлари қизиқтирарди. Шу мақсадда Самарқанд кездилар, гап-сўзларга қулоқ солдилар. Бир куни кимдандир хушхабар эшитишди: Ҳамза Оллоёров деган киши «ГАЗ—24» автомашинаси сотиб олишга анчадан бери орзуманд бўлиб юрганмиш.

А. Кулоянц ва унинг шериклари харидор Х. Оллоёровни машинада кўздан холироқ жойга олиб бордилар. Орқа ўриндиқда ўтирган Сергей кутилмаганда Ҳамзанинг бўйнига чилвир ташлади ва бўга бошлади. Бир томондан Арменак тўппончасини унинг биқинига тиради, қандайдир нарса билан боши ва юзига урди. Лекин Ҳамза ҳам бўш келмади, жони борича юлқиниб, ташқарига отилди. Жиноят амалга ошмай қолди.

Орадан бироз муддат ўтгач С. Шкрябиннинг «Волга» автомашинаси яна «сотув»га қўйилди. Бу сафар унга жиззахлик Урдуш Аббосов харидор бўлди. Унгача товламачилар ишни пухталаб олгандилар: харидордан пулни олгач автомашинани қонуний равишда расмийлаштирмайдилар. Натижада У. Аббосов «Волга»ни яна эгасига қайтарди ёки ўзлари уни олиб қочадилар. Арменак Урдушнинг юрагига ўт ёқиб, шопилтирди: «Машина Алиқ (Сергейнинг Арменак ўйлаб топган сохта исми)нинг отасига қарашли. Ўзига дурустроқ одамга сот, деган. Уларга тезроқ пул керак. Ўйлаб ўтирма, оғайни. Шундай машинадан қуруқ қоласан». Урдуш ҳам таранг қилмади, 27 минг сўмни нақд санаб берди, етмаганига уч минг сўмлик уч фойзли давлат заёмини топширди. Арменак ва Сергей Урдушга: «Уч кундан кейин машина хужжатларини расмийлаштириш учун қайтиб келамиз» дейишди. Бояқиш уч кун эмас, ҳафта, ойлаб кутди...

Сергей Шкрябин уч минг сўмдан минг сўмини онасига берди, қаердан олганини айтмади ҳам. Товламачилар

19 минг сўмга «ВАЗ—2109» автомашинасини сотиб олдилар. Уни нотариал идораси орқали А. Кулоянц номига расмийлаштирдилар. Бу машинада турли хил жиноятларни амалга ошириш режалаштирилди.

Тўдага ҳарбий хизматчи Борис Вергун ва Игорь Когайлар қўшилдилар. Қуролланган, фақат қора ниятигина амалга оширишдан бошқа нарсани ўйламайдиган тўда янги автомашинада яна Самарқандда пайдо бўлди. Бу гал хўжалик моллари магизини мудирини Борис Плештиев нишонга олинди. Вергун ва Когай магазин омбори зинапоёси олдида қоровулликка турдилар. Арменак эса Б. Плештиевнинг ёқасидан тутди: «Бизга ўн минг сўм берасан, бўлмаса...». Магазин мудирини кўрди. Лекин бор гапни Боғишамол район

тикилиб турган Мирзога қалбаки гувоҳномани кўрсатди ва ичкарига кирайлик, гап бор, деди. Ичкарига киришгач, эшикни занжирлаб дангалга талаб қўйди: «Тилла танга ва пулларингни олиб чиқ!». Мақсудов «Менда пул ҳам, тилла ҳам йўқ» деди. Шунча овра-сарсонгарчиликлардан асаби қўзиб, ваҳшийлашган тўда бошлиғи Мирзонинг бўйнига чилвир ташлади, аёвсиз бўга бошлади. Яхшиямки, уй бекаси сезиб қолди. У кўчага қараб югурди. Мирзонинг устига бензин сепмоқчи бўлиб турган жиноятчилар аҳвол чаққилиғини сезишди, зудлик билан машинага ўтириб, фойиб бўлишди...

Арменак тўдасининг барча қилмишларини батафсил ҳикоя қилишнинг иложи йўқ.

• Суд ҳукмидан сўнг

ички ишлар бўлимига хабар қилди. Омади юришмаган жиноятчиларга ўн минг сўмни санаб олиш насиб этмади...

Жомбой шаҳридаги «Лола» кооперативига қарашли гўшт дўкони сотувчиси Тўра Аҳадов нотаниш кишига мулозамат қилди: «Келинг, меҳмон, гўшт оласизми? Жиддий қиёфали Арменак Давлат хавфсизлик комитетининг сохта гувоҳномасини кўрсатди: «Дўконни ёпиб, биз билан юринг. Бизга сизнинг Улуғ Ватан уруши пайтидаги фаолиятингизни текшириб кўриш топширилган». Каловланиб қолган бояқиш қассоб бир оғиз сўз айтмай, машинага ўтирди. Жомбой орқада қолди. Машина хилват жойда тўхтади. Унга шундай дейишди: «Бизга пул керак». Аҳадовнинг ёнида 500 сўм бор экан, шунини бермоқчи бўлди. Арменак чўрт кесди: «Минг ёки беш минг сўмга ҳам кўймаймиз, Жуда кўп пул керак. Тўшундингми?» Т. Аҳадов «Бунча пул йўқ» деди. Қассобни машинадан тортиб туширдилар. Вергун зарб билан оёқ туширди, Сергей эса оёқларини боғлади. Арменак дўқ урди: «Пул топасанми, ёки...» Рад жавобини олгач, Когайга идишдаги бензинни келтиришни буюрди. Қассоб устига бензин сепишди. Арменак тугуртни олди. Қассоб жон ҳолатда қичқирди: «Ёқманглар! Уйимдаги сандиқда 38 минг сўм бор. Ҳаммасини бераман». Йўлда бор-йўқ бўлиб қолган Т. Аҳадовни қўрқитишди: «Мирзо Мақсудовнинг уйини кўрсатасан. Унда кўпгина тилла бор экан».

Арменак ўзига ажабланиб

Шунинг учун биз сизга улар амалга оширган энг даҳшатли бир жиноят хусусидагина сўз юритмоқчимиз. Шунинг ўзи тўда аъзоларининг асл қиёфаларини равшанлаштирад.

...Арменак ва унинг шериклари Бухоро орқали Тошкентга кетаётганларида йўлда машина бузилиб қолди. Нима қилиш керак? Сергейнинг ўзига ўхшаш ойнаоғайнилари кўп эди. Шулардан бири Навоий шаҳрида яшарди. Шунингга киришди. Эртасига такси ҳайдовчиси бўлиб ишлайдиган яна бир танишларини учратишди. У уларни машина тузатадиган бир оғайнисиникига олиб борди.

«Меҳмонлар» машина тузатилгунча дастурхон атрофида ароқ ичиб ўтиришарди. Устанинг ўртоғи Салоҳиддин ҳар замонда башанг кийинган, пулни пўчоқча кўрмайдиган йигитларга кўз қирини ташлаб қўярди. У бу одамларнинг қандай иш билан шуғулланишларини ҳам сезди. Ниҳоят «меҳмон»лар қаторига ўтирди.

— Йигитлар, — деди Салоҳиддин бироздан сўнг. — Менда бир таклиф бор: ҳозир Бухорога бориб, отамни олиб келамиз.

Арменак унга ажабланиб қаради.

— Тушунмадинглар-а? Мен сизларга ҳазина калитини бермоқчиман. Ана шу калит — отам. Унда жуда кўп тилла, пул бор. Лекин бобой ўлгудек хасис. Бировга бир тийин бермайди. Уша пулни, тиллаларни оласизлар... Уз отасини жиноятчиларга топшираётган оқпадарга ҳамма ҳайрат билан қаради.

— Гап бундай оғайнилар, — Салоҳиддин ўз режаларини тушунтиришга киришди.

— бизнинг бобой ёлғиз яшайди. Яша деган қўшнис бор. Бундан йигирма йил аввал мен отам билан Батумида дам олган эдим. Шунда Чечевидзе деган грузин билан танишиб қолдик. У ҳам ўғилчаси билан дам олаётган экан. Мана, сен, — Салоҳиддин Арменакка юзланди. — Уша грузинга ўхшайсан. Отам олдига бориб мен Чечевидзенинг ўғлиман, сизни кўргани келдим, дейсан. Бобой албатта ишонади. У ёғи ўзларингга ҳавола. Лекин айтиб қўй: тилла ва пуллар ўртада бўлади.

Арменак Салоҳиддинга нафратланиб қараб ўтирарди: Тавба, бу қандай инсонки ўз отасига буни раво кўрса?! Бизга нима, пул, тилла бўлса, у ёғи билан ишимиз йўқ. Агар алдаса, лақиллатса... Хуллас, тўда «операция» режасини пухта тузди.

Шундоққина пол устида отаси қўллари боғлиқ ҳолда, юз тубан бўлиб ётарди. Ундан кейин яна Арменак ва Сергей Сабо ака олдига кириб, бояқиш кексани азоблашга тушдилар. У сингилсининг уйи адресини айтди. Тўда бошлиғи «ҳазина»га кетишдан олдин маъшуқаси Гулноз Каримовага қўшоғиз милтиқ берди. «Агар одамларни ёрдамга чақирса қўндоғи билан оғизга ур, ҳужум қилса отиб ташла». Кейин чолга ўдағайлади: «Жим ёт, қичқирсанг, хотиним сени соғ қўймайди».

«Ҳазина» қидирувчилар Бухорога бориб, айтилган жойни кавлаб ташладилар, ҳаммаёқни титиб кўрдилар, ҳеч нарса топилмади. Кўзларига қон тўлиб, уйга қайтиб келишди. Яна мушт, тепки... Арменак дазмолни қиздирди. Сабо ака тўлғониб, жон аччиғида қичқирди...

Азоб-қийноқлардан зада бўлиб қолган Сабо ака полда қора қонга бўялиб ётар, бошини кўтаришга ҳоли келмасди. У милтиқ билан «пост»да турган Гулнозга ялинди: «Кизим, дазмолни яшириб қўй...». Гулнозда инсонийлик туйғулари уйғониб, унинг қўлларини ечди, пиёлада қурвқшаган оғизга сув тутди. Шу пайт бирдан эшик тарақлаб очилиб, оч бўридек қутурган Арменак ва Сергей кириб келишди. Шу куни Сабо аكانинг соғ жойи қолмади, ўғли Салоҳиддинни эслади. Бироқ бояқиш ота бу қийноқларнинг бош сабабчиси ўз ўғли эканлигини билмасди.

Оқпадар Салоҳиддин отасининг пажмурда гавласини, зўрға нафас олаётганини кўриб, уни... ўлдиришга «оқ фотиҳа» берди ва бу мудҳиш жиноятни қаерда амалга ошириш мумкинлигини ҳам кўрсатди. Сергей ва Арменак чолни машина юкхонасида чиқиндилар ташланадиган хилват ерга олиб келишди, оёқ-қўлларидан ушлаб, ерга улоқтиришди, аямай тепкилашди, қийноқлар тугайли жони узилгач, чуқур кавлаб наридан-бери кўмиб қўйишди. Сўнг бу ҳақда Салоҳиддинга «ахборот» беришди.

Судда Салоҳиддин қуйидагича кўрсатма берди:

— Мен, Сергей ва яна бир танишим билан Бухорога кетдик. Йўлда отамнинг аҳволи ёмонлашди, дўхтирга олиб бормоқчи эдик, ўзи кўнмади. Кўп ўтмай вафот этди. Химзаов чиқиндилари ёнида тўхтаб, чуқур гўр қазидик. Отамнинг оёқ-қўлларидан боғлаб, қабрга туширдик. Тиловат қилиб, фотиҳа ўқидим...

Бу сўзларни қандайдир ваҳший ва махлуқ эмас, сиз билан бизга ўхшаган одам айтган. Тўғриси, уни «одам» деб атагимиз келмайди. Ўз отасини девдек бақувват йигитлар навбат билан тепкилаётган, қизиган дазмол билан азоблаётганини кўра туриб... бу ёғини айтишга тил ожиз. Ўз падарини қотиллар қўлига топшириб, уни қийнаб ўлдираётганларига йўл қўйиб берган бадбахт фарзандни нима деб аташни ҳам билмай қолдик.

Шундай қилиб, узок вақт одамлар тинчлигини бузган хавфли жиноятчилар тўдаси тугатилди. Арменак Кулоянц 15 йил, Сергей Шкрябин 13 йил, Салоҳиддин Аҳмедов 8 йил муддат билан озодликдан маҳрум этилдилар. Тўданинг бошқа аъзолари ҳам тегишли жазоларини олдилар.

ЭСОЯ ҚОСИМОВ,
МАЛИК НУРИДИНОВ.

СОФ ҲАВО, ТИНИҚ СУВ, ТОЗА ТУПРОҚ УЧУН!

ТАБИАТВАДИНСОН

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ТАБИАТНИ МУҲОҒАЗА ҚИЛИШ ҚУМИТАСИ НАШРИ

ҚАТЪИЙЛИК КЕРАК

ВИЛОЯТИМИЗ шаҳарлари ва ноҳиялари, сановат корхоналари ташиқлотлари, кўчалари муассасаларида табиати муҳофаза қилиш билан боғлиқ чора-тадбирлар тобора кўпроқ амалга ошириляпти. Бундай ишлар давр талаби бўлиб қолди. Чунки сув, ҳаво, тупроқ шу даражагача ифлосланиб кетдики, унинг олди олинмаси нисҳоятда ҳуноқ оқибатларга олиб келиши мумкин.

Ҳозирги ва келажак авлодларнинг саломатлигини, она-табиатга завол етказмасликни ўйлаган ҳар бир корхона-ташиқлот раҳбарлиги, танида жони бор ҳар бир инсон бу хайрли ишдан четда қолмаслиги, унинг фаол қатнашиши бўлиши керак.

Ҳозирги вақтда шу тамойил кучайиб бораётганлиги қувончлидир. Вилоят, унинг шаҳарлари ва ноҳияларида ташиқлот этиланган табиати муҳофаза қилиш қўмиталари бу ишда бош-қош бўлмоқдалар, жойларда атроф-муҳитни мусоффо қилганга қаратилган тадбирларнинг амалга оширилишига кўмаклашмоқдалар. Улар кўрган ва кўраётган чоралар тўғрисида атроф-муҳитни булғатаётган манбалар йил сайин камайиб бормоқда. Масалан, жорий йилининг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан табиати муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишга сарфланган сармоя ўн фоиздан кўпроқ ортди.

Ўтган биринчи ярим йилида табиати муҳофаза қилиш ишлари бўйича режанинг бажарилиши тўқсон бир ярим фоизга етди. Ўзлаштирилган сармоя ҳажми даярли йигирма миллион сўмини ташкил этди. Бироқ режанинг тўла унда-ланмаганлиги афсусланарлиқдир. Бунинг қатор объектив сабаблари ҳам бор. Асбоб-ускуналарнинг етишмаслиги, металлнинг камбалиги, бинокорлик ташиқлотларининг қувайти етмаслиги ва бошқалар шулар жумласида.

Бундай қолоқликда жойлардаги табиати муҳофаза қилиш қўмиталарининг айби ҳам бор. Улар табиати муҳофаза қилиш юзасидан белгиланган барча тадбирларнинг вақтида амалга оширилишини таъминламадилар, бу ишда сўнқашликка йўл қўйдилар, назоратни бўшақтириб юборишди. Албатта, ҳамма қўмиталар ҳам вази-фасига шундай ёндашди, деб бўлмайди. Табиати муҳофаза қилиш ишлари билан жиддий шуғулланётган, уни бир дақиқа бўлса ҳам эътибордан четда қолдирмаётган, бу йўлдаги лоқайдлик кайфиятига бе-

гона қўмиталар, назорат ҳам бор. Улар кўпчилигини ташкил этишади.

Бекобод шаҳар табиати муҳофаза қилиш қўмитаси жамоасининг кўнд-пншдиги билан Ўзбекистон металлургия заво-дида йирик тозалаш иншооти вақтида фойдаланишга топширилди. У ҳар йили 8,9 миллион куб метр ифлос оқова сувларни тозалаш қувватига эга. Шу иншоот тўғрисида оқоваларни Сирдарёда оқизиш барҳам топди. Тозаланган сува қайтадан ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ишлатилмоқда. Ангрендаги «Цемент» ширкат корхонасида айланувчи печларнинг электрик филтратлари қайта қурилди. Биргина шу тадбир тўғрисида чинқидиларнинг ҳавога чиқариш ҳажми бир йилда салкам бир минг бир юз тонна камайиши кутуляпти. Бундай мисол-ларни яна келтириш мумкин.

Бироқ, табиати муҳофаза қилиш бўйича белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши устидан назорат сўз йўлга қўйилган жойларда бу муҳим иш учун ажратилган маблағлар тўла ўзлаштирилмапти. Шаҳар ва ноҳия қўмиталаримиз фаолятидаги бундай камчиликлар уларнинг шатига яхши эмас.

Маълумки, Олмалик атроф-муҳитни энг кўп ҳажмда ифлос қиладиган шаҳар ҳисобланади. Тўғри, бу ерда ҳам табиат мусоф-фалигини яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинмоқда. Бироқ, улар етарли бўл-мапти. Кўпгина яхши тадбирлар қозғаша қолиб кетапти эки вақтида амалга оши-рилиётгани йўқ. Масалан, Олмалик кон-ме-таллургия комбинатида муҳим бир тоза-лаш иншооти — СК-3 қурилиши нисҳоятда сўралмоқда. Уни ишга тушириш билан чинқидиларни чиқариш йилга даярли элик минг тонна камайиши таъминланади. Лекин бу иншоотни битириш кейинги йил-га кечиктирилди. Шаҳар табиати муҳофа-за қилиш қўмитаси бу билан мурросасоз-лик қилмоқда.

Охангарон цемент ишлаб чиқариш бир-лашмасида эса чанг-тутунни ушлаб қолув-чи 413 минг сўмлик тадбир, муддатлари ўтиб кетганига қарамай, ҳамон амалга оши-рилишга йўқ.

Хулоса шуки, барча табиати муҳофаза қилиш қўмиталари ўз ишларини янада жон-лантиришлари, зиммаларидаги вазифалар-ни тўла бажаришлари, олийжаноб ишла-рида қатъийлик намойиш қилишлари лоз-им. Чунки табиатимиз мусоффолиги, фу-қаролар саломатлиги кўп жиҳатдан шун-га ҳам боғлиқдир.

М. МУЙДИНОВ,

вилоят табиати муҳофаза қилиш қў-митаси бўлими мудри.

РАҚАМЛАР МАЗМУНИ

Жорий йилнинг биринчи ярмида сув ҳақидаги қонунчиликни бузганликлари учун 84 нафар ман-сабдор қилишларга жазима солинди. Унинг жами миқдори 11 минг 250 сўмин ташкил этди.

Уш битта корхона раҳбарлари эса тозалаш иншоотларининг қоникарсиз ишлаганини, сув ҳав-заларини булғатганини, тозалаш иншоотлари ку-рилишини барбод этганини, махсус руҳсатнома ол-масдан сувдан фойдаланганини учун мукофотлар-дан маҳрум қилинди.

Давлатга зарар келтирилгани учун ўнга кор-хонага 134 минг 128 сўмлик даъво тўғрисида эъти-ҳот қилинмоқда.

Атроф-муҳитни кўп даражада ифлосланган кор-хона-ташиқлот ишлаб чиқаришни тўхтатиб қў-йиш ҳақида саккиз марта қарор чиқарилди.

Ер ҳақидаги қонунчиликнинг бузилишига йўл қўйган ладҳончилик ҳўжалиқларининг қирғидаги яқин турли иноратларидан фойдаланиш тўхтатиб қўйилди. Уларнинг кўпчилигини минерал ўғитлари ва санитария талабларига жавоб бермайдиган за-ҳарли химикатлар оғборлари ташкил этди.

ҲАР ТУҒРИДА

200 МИНГ ТОННА ДОН АСРАБ ҚОЛИНДИ

ХИТОЙНИНГ жанубий-гарбий вилояти Саучунда сик-қонларга қарши уруш эълон қилинди. Олийларнинг ҳисоб-лаштиришига қараганда вилоят ту-манларининг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

син ишлаб чиқдилар. Бунда жониворларнинг табиий ода-тларини ҳисобга олишди. Кў-рилан чоралар тўғрисида бир-гана 1990 йилда 200 минг тон-наларнинг фақат биттасида 500 миллиондан ортиқ шундай зараркунада бор экан.

Синьхуа агентлигининг хабар беришига маҳаллий мутахас-силар келмурувчиларга қарши курашининг махсус технология-

ЧИҚИНДИ ЧИҚАРИШ КАМАЙМОҚДА...

ЧИРЧИҚ шаҳри унча катта бўлмаган майдонин — 3,9 минг гектар ерим эгаллаган бўлиб, унда 160 мингдан зиёд аҳоли ишайди. Шаҳарда табиатга, атроф-муҳитга салбий таъсир этувчи 70 дан ортиқ ҳар хил манбалар, жумладан кимё, ме-таллургия, машинасозлик, эн-гил сановат, бинокорлик мате-риаллари сановати ва автомо-билъ корхоналари жойлашган. Табиатга салбий таъсир эта-ётган корхоналар қаторига асосан «Электрхимпром» иш-лаб чиқариш бирлашмаси, Ўз-бекистон иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлур-гия комбинати, Ўзбекистон кимё-машинасозлиги, Чирчиқ қи-шлоқ ҳўжалиқ машинасозлиги заводлари, бинокорлик мате-риаллари ва конструкциялари комбинати, асфальт-бетон кор-хонаси ва автокорхоналар кир-ади.

Ўтган йилда ҳар хил турда-ги манбалардан ҳавога 29700 тонна зарарли моддалар чи-қарилган бўлса, шунинг 58 фоизи сановат корхоналари-га тўғри келган. Бунинг 84 фоизи «Электрхимпром» ишлаб чи-қариш бирлашмасиникидир. Еки бир йилда сува ҳавзалари-га шаҳардаги ҳамма корхона-лар ва ташиқлотлар томонидан 199 миллион куб метр ифлосланган сува ташланган бўлса, шунинг 98 фоизи «Электрхимпром» ишлаб чи-қариш бирлашмасига тўғри ке-лади. Шу сабабли, табиатга асосан зарар келтираётган корхоналар шаҳар табиати-ни муҳофаза қилиш қўмитасининг диққат марказида турибди.

Шаҳардаги ҳамма корхона-ларда табиати ифлосланган-рувчи манбалар ҳисобга оли-нган, ҳавога яра сувага ташла-нган зарарли чинқидиларнинг миқдорлари аниқланган. Кор-хоналарда табиати муҳофаза қилиш кўп йилларга мўлжал-ланган режаларни ишлаб чи-қилди. Бу режаларнинг баъзи-рилиши бунинг қўмита томон-идан ҳар қаватда текшириб боришмоқда.

Кейинги йилларда шаҳарда табиати муҳофаза қилиш қў-мида анча ишлар қилинди ва

қилинмоқда. 1984—1990 йиллар давомида сановат корхоналари томонидан ҳавога чиқариладиган зарарли моддалар икки ба-равар камайди. Бунга «Электр-химпром» ишлаб чиқариш бир-лашмасида эскирган, ҳозирги замон талабларига жавоб бер-майдиган аммиак селитраси, азот кислотаси ва бошқа ка-тор цехларнинг ёпилиши ва бошқа корхоналарда табиати муҳофаза қилиш юзасидан ўт-казилган тадбирлар тўғрисида эришилди. Шаҳар ҳавосидаги аммиак миқдори нормага нис-батан 2,5 баравар ошмиқин-дан 1,8 га, чанг миқдори эса 2 нормадан 1,3 нормага ка-майди.

Тоза сувнинг сановат эҳти-ёжлари учун ишлатилишини камайитириш устида ҳам чора-тадбирлар ишлаб чиқилган ва улар даёғта татбиқ этилмоқда. Бу масалада бизнинг асосий йўналишимиз технологияда фойдаланилган сувин қайта қилиштириш тизимини жорий қилиштириш. Ҳозирги кунга ке-либ сановат корхоналаридаги сувин қайта ишлатиш систе-маларининг бир йиллик кива-ти бир неча миллион куб метрга етди.

Сувин қайта ишлатиш ва те-жамкорлик тадбирлари ўткази-лиши натижасида ўтган беш йил ичида сановат корхона-ларининг сува истеъмол қилиши анча камайди. Бу соҳада ке-йинги 2—3 йил ичида тоза сувин ишлаб чиқаришда иш-латилиши яна 35—37 миллион куб метрга камайитириш режа-лари тузилди ва улар бирин-кетини амалга ошириляпти.

Лекин, табиати муҳофаза қилиш борасида шаҳримизда олиб борилаётган ишларни умуман кўнгиладиган деб бўлмайди. Атроф-муҳит му-ҳофазасини яхшилаш учун ақра-тилар сармояларнинг тўла ўз-лаштирилмаслиги катта та-ъсир туғдиришмоқда. Масалан, ўтган йилда шаҳар бўйича де-ярли 9 миллион сўмлик таби-ати муҳофаза қилиш тадбир-лари бажарилиши керак эди.

Ажратилган бу маблағлардан фақат 6 миллион сўмдан ошми-роғи ўзлаштирилди, холос. Ка-

Суратда: ҳўжалиқ бригадаси бошлиғи Умринисо Алижонов (чапда), ишчи Бах-рия Пирматов ва ўрмон ҳўжалиғи директори Абдукарим Абдужалиловлар нисҳоллар-ларни кўзда қечирмоқдалар. Сураткаш И. ПОРТНОВ.

НЕЪМАТЛАРИ МЎЛ БЎЛСИН

БУРЧМУЛЛА ўрмон ҳўжалиғи де-ганда кўз олдимизда осмонлар тоғларга адирлар. Қиш-ёзн яшил либосини тарқ этмайдиган арчазорлар, бағри кенг яйловлару бир чекмас уфққа ту-ташиб кетган боғлар, мезорлар намо-ён бўлади, албатта. Ҳа, табиат шу қа-дар гўзал, шифобахш. Унинг ҳузурбах-шчилигини таъриф-таъсифини ўрнига қў-йиш мушкул. Унинг бағрида бир нарс-таба бўлиш, ҳайвотот ва табиат дунё-сини томоша қилишининг ўзи сида ола-мла таассурот қолдиради.

Ҳўжалиқ бир ўз етимли қишлоқ жа-моасининг ҳар бири-шу табиат оғини, унга меҳр қўйган. Шунинг учун унлар-га минг гектар майдонин эгаллаган ҳў-жалиқда ўсимликлар, жониворларни парвариш қилинмоқда, унинг табиий бойлиқларини кўпайитириш йўлида ти-ним билмай ишлашмоқда. Уларнинг их-тиёрига топширилган фақат мева да-рахтларининг ўзи қанчалигини тўла та-саввур қилишининг учун айрим рақам-ларни келтирмоқчимиз.

Бу ерданги поёвизда кенгликларда сал-кам бир ўз йигирма минг туп ол-маси барқ уриб ётибди. Арча дархатлар-ининг сони ўн тўққиз мингдан кўпроқ, ёнғоқини айтаёвизми? Наҳд элик тўрт миңга катта-кичик шундай дархатлар бор. Бундан ташқари олча, бодом, хан-дон pista ва бошқа шу каби мевали дархатлар кўкариб турибди. Ўрмончилар шуларнинг ҳар бири ҳақида қайғурди-лар, парваришини ўрнига қўйдилар. Улар остидан ариқлар очиб, қор-ёғир-лар оқавасини улар томон оқизадилар.

Ўрмончиларнинг асосий вазифаларидан бири — етилган меваларни саралаб те-риб давлатга топширишдир. Бу соҳада бўш келишмапти. Биргина ўтган йили меҳнатлашлар оқилари дастурхонига 350 тонна экологик тоза турли-туман ноз-неъматларни етказиб бердилар.

Уларнинг яна бир хайрли ишларини ташкиллад ўтиш Уринли бўлса керак, деб ҳисоблаймиз. Шифобахш ўсимликларни йиғиштири, улар экиладиган майдон-ларни кенгайтиришмоқда. Шунинг учун ҳам йиғилаётган бундай табиий дори-дармонлар миқдори йил сайин кўпай-моқда. Ўтган йили дорилар ишлаб чи-

қарувчи корхоналар, дорихоналар ҳўжа-лик жамоаси тайёрлаган етимли тонна атрофидан турли-туман шифобахш қў-катларни олдилар. Улардан тайёрлан-ган дорилардан қанча-қанча беморлар шифо топдилар.

Ўрмончилар мевали ва манзарали да-рахт қўчатларини етказишни ҳам йўл-га қўйишди, Яхшигина даромад манбаи ҳисобланган бу иш йил сайин кенгайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда бундай қўча-лар етиштирилаётган майдон 30 гектар-дан ҳам ошмиқини ташкил этиб туриб-ди. Бу ердан ҳар йили 80—90 минг туп қўчат ноҳия-вилоятдаги ҳўжалиқларга етказиб беришмоқда, бу янги-янги ме-вазор боғлар барпо этилишига олиб ке-лмоқда. Жамоа ўтган ҳўжалиқ йилида бир миллион сўм даромад қилган эди. Бу йил эса бу маррадан анча ўзиб кетишни мўлжаллаб турибди. Олинган соф фойдани ҳам бирмунча кўпайитири-шга эришилди. Ўтган йили у 54 минг сўмга етган бўлса бу йил янада кўпроқ олишга аҳд қилинган.

— Ўтган йили утуқларимиз ёмон бўлмади, — дейди ўрмон ҳўжалиғи ди-ректору Абдукарим Абдужалилов, — бу ҳаммаси жамоамизнинг сидқидилдан қилган меҳнати натижасидир. Шу тўғрисида СССР Ўрмон ҳўжалиғи вази-рлиги ва тармоқ касаба уюмисми Марка-зий Қўмитасининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофотини олишга муяссар бўлган эдик. Албатта, бу йил ҳам са-марали ишлашга қаранат қиламиз. 400 тонна мева, 75 тонна шифобахш қўча-лар етиштириш ниятимиз бор. Биз ал-батта, бу йил ҳам самарали ишлашга қаранат қиламиз. Биз албатта, уни уда-лаймиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу соҳалар-да вақтдан ўзиб ишлашамиз.

Ҳа, ўрмоннинг шифобахш неъматла-ри кўпайверсин. Биз бутунни айбанд ўрмон ҳўжалиғи ходимларини таъри-лаб, хайрли ишларига муваффақият ти-лаймиз.

А. НАВИХУЖАЕВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи муҳбири.

А. ТОЖИЕВ.

Ушбу саҳифа материалларини вилоят та-биати муҳофаза қилиш қўмитаси фан-тех-ника тарқатиш ва тарғибот бўлими хо-димлари ҳақида «Тошкент ҳақиқати» муҳ-бирлари тайёрлашди.

БУ ҚИЗИҚ ЭНГ КИЧИК КАРКИДОН

МАЛАЙЗИЯДАГИ Сара-вак штати ўрмонлар департа-менти ходимлари, суматра каркидонлари изини топдилар. Тўла қирилб кетган деб ҳис-облаб келинган бу жонивор ўз турдошларининг энг кичи-ги ҳисобланади. Бўйи бор-йў-ғи 1,3 метр бўлиб, вазин 650 килограммгача етади. Унинг

йўқ бўлиб кетиш даражасигача сабаб бўлгани шохдир. У бундай каркидон зотда икки-тадан бўлади. Бу шох жуфта қимматли ҳисобланиб, халқ та-бобатида кенг қўлланилганли-ги учун ҳам тақдирини янчили бўлган эди. Каркидон нзм то-пишган жой нисҳоятда маҳфиз сақланмоқда.

ХУРРАК ОТМАЙСЗ

«ЕСТИГИНИЗГА икки-уч тоғчи бу тўшуб йхиди экш-терт селасизу хуррак отши-дан кутулсансиз-қўсансиз, сиз ҳам,

ҳамхоналар ҳам мириқиб уй-қуни урерадилар» — бу ян-ги тўшуб дори «Ароматик № 1» рекласиси. У табиий ёғ ва доривор ўтлардан тайёр-ланади. Зимбабваллик дориворлар оилада жанжалларга сабаб бў-ладиган бу кўсуринг давосни топанга ҳўшайдилар. Узоқ давом этган синовлар «Аро-матик» организмнинг тамаки оғди оқибатида ҳосил бўлади-ган алергик касалликларини ҳам олдини олишни кўрсатди. «Флоретт» компаниясининг бу қириқетга кўндан-кўп хори-жий фирмалар қизиқиб қолди.

СУВНИ ИСРОФ ҚИЛМАНИ

ЭКИННИ суғориш керак. Лекин меърида бўлиши ҳам шарт. Демократизм, ҳар бир ортиқча дурга тенг обидеатини ортиқча сарфламаслик лозим. Акс ҳолда ҳар томонлама зар-роф бўлади. Сув ортиқча ис-роф бўлади. Экин қўллатиб юборилса яна ёмон-қатқалоқ пайдо бўлади, экиннинг ўси-шига халақит беради. Шундай бўлғач ҳар бир ҳўжалиқда сувин ўрнида ва зарур миқ-дорда фойдаланиш керак.

Бунинг ҳамма, шу жумладан Коммунистик ноҳиясидаги «Политотдел» жамоа ҳўжали-ғи раҳбарлиғи ҳам яхши биле-ди. Лекин билиш бошқоқ, ун-га амал қилиш бошқа экан. Ҳўжалиқда техника экинлари-ни суғоришда сувини ортиқ-ча сарфланганини шу билан изоҳлаш мумкин. Бу ерда ай-рич вақтларда экинга қўйил-ган обидеат миқдори суғориш нормасида белгилангандан икки-икки ярим баравар ор-тиқ бўлган. Оқибатда оқова дренаж тармоғига анча кўп оқиб тушган. Экин майдонла-ридан ўтган сува ифлосланади, албатта. Ҳеч нарсага ярамай-диган бўлади. Уни тозалаш

БРАКОНЬЕРЛАР ФОШ ЭТИЛДИ

Дарёларимизда балиқ заҳи-рлари тобора камайиб бори-моқда. У умуман дастурхон-имизда кўрнмак қолди. Ни-ҳоятда озаёганлигининг турли сабаблари бор. Уларнинг бири браконьерликдир. Балиқни ту-тиб мўмай пул ортириватган-лар ҳам ўзларининг бундай номмақулчиликларини билан та-биатнинг ана шу инъомига пу-тур етказишяпти. Браконьерлар қанчалик ин-софсиз, тайёрга-айёр экан-ликларини кўрсатувчи мисол-

Экология қундалиғи

ларни кўплаб келтириш мум-кин. Қуйида келтирилаган битта мисол ҳам уларнинг ўр-ниликларини жуذا қимматга тушаётганлигини тўла тасаввур қилиш учун етарли бўлади.

Ўрта Чирчиқ ноҳия табиати муҳофаза қилиш қўмитаси на-зоратчилари жамоатчилик ва-киллари билан сува ҳавзалари-ни текширишга чиқилганда икки нафар браконьери фош қилдилар. Улар қўлга туши-рилганларидан кейин уларни у ёққа солдилар, бу ёққа солдилар, билиб туриб бил-масликка олдилар, бироқ бун-дан ҳеч нарса чиқмагач тақ-дирга тан беришга мажбур бўлдилар. Улар тугган ўнлаб катта-кичик балиқлар тарози-га қўйиб қўйилганда нақд 104 килограммлик тошни босди! Браконьерларнинг бешошлик-лари уларга қимматга тушди: элик сўм миқдорига жазима солинди, бу фақат балиқ ту-тиш қондаларини бузганлик-лари учун эди. Каттароғи ҳам бўлди. Табиатга етказилган зар-ар ҳисоблаб қилинганда у 400 сўмин ташкил этди. Бра-коньерлар шунча миқдорда жаз-ми тўлашлари шундай ҳўж-хўжик ҳам басмиёлаштири-либ, ҳуқуқ-тартибнинг муҳофа-за қилиш ортиқлиғига оши-рилди...

БУЛГАТГАНИ

Фалаба ноҳиясидаги «Серге-ли» давлат ҳўжалиғи — са-новат комплекси қораччилик ма-ҳсулотларини етиштириш, ме-ханисларнинг гўшт, сўхта нисбатан эҳтиёжини қондириш-га ҳисса қўшишмоқда. Бунинг учун ҳўжалиқ жамоасига ра-ҳмат. Бироқ бу ҳамма номъ-қудликларни қилиш жумла-

дан, атроф-муҳитни ифлослан-тириш мумкин, деган гап эмас. Бу соҳалардаги ишлар кўнги-ладиге йўлга қўйилиши керак.

Афсуски, шундай бўлма-япти. Табиатга келтирилаган зарар сезиларли камаймаяпти. Йилда таркибида гўнг кўп бўлган оқова тозалаш иншо-отларидан тошиб, дренаж-су-ғориш тармоғига қўйилди. Бир йўла катта ҳажмдаги ифлос оқова сувин ифлос қилди-қўй-ди. Бундай ҳуноқ воқеа ло-қайдлик оқибатида содир бўл-ди. Сановат комплекси раҳбе-рлиги оқовалар иншоотларда ортиқча тўланиб қолганига-дан хабардор бўлса ҳам ав-рианинг олдини олишга эъти-бор бермади.

Бу корхонага ҳам қимматга тушди. Фалаба ноҳия табиати муҳофаза қилиш қўмитаси хо-димлари атроф-муҳитни бир йўла шундай катта микёсда булғатганлиги ва у келтирил-ган зарарни ҳисобга олиб, уч ярми минг сўмлик жазима ун-дир туғрисида даврон рас-миёлаштирилди. Албатта, шунча маблағ ҳўжалиқнинг умумий сармоясидан олинди. Қани эди раҳ

ИККИНДИ ЧИҚАРИШ КАМАЙМОҚДА...

ИКК шахри унча катта ан майдонни — 3,9 минг ерни эгаллаган бўлиб, 60 мингдан зиёд аҳоли и. Шаҳарда табиатга, аҳдига салбий таъсир 70 дан ортқ қар хил ар, жумладан кимё, ме- гия, машинасозлик, ен- ноат, биокорлик мате- ри саноти ва автомо- торхоналари жойлашган. атга салбий таъсир э- та корхоналар қаторига «Электрхимпром» иш- қариш бирлашмаси, Уз- он иссиққа чидалми ва эрийдиган металллар нати, Ўзбекистон кимё- осозлиги, Чирчиқ қиш- жаллик машинасозлиги- ри, биокорлик мате- ри ва конструкциялари яти, асфальт-бетон кор- .водокана бошқар- а автокорхоналар кира-

қилинмоқда. 1984—1990 йиллар давомида саноат корхоналари томонидан ҳавога чиқарилади- ган зарарли моддалар икки ба- равар камайди. Бунга «Электр- химпром» ишлаб чиқариш бир- лашмасида эскирган, ҳозирги замон талабларига жавоб бер- майдиган аммиак селитраси, азот кислотаси ва бошқа қа- тор цехларнинг ёпилиши ва бошқа корхоналарда табиатни муҳофаза қилиш юзасидан ўт- казилган тadbирлар тўғрисида эришилди. Шаҳар ҳавосидаги аммиак миқдори нормага нис- батан 2,5 баравар ошқлиги- дан 1,8 га, чанг миқдори эса 2 нормадан 1,3 нормага ка- майди.

Тоза сувнинг саноат эhti- ёжлари учун ишлатилишини камайтириш устида ҳам чора- тadbирлар ишлаб чиқилган ва улар ҳаётга татбиқ этилмоқда. Бу масалада бизнинг асосий йўналишимиз технологияда фойдаланилган сувни қайта ишлатиш тизимини жорий қилишдир. Ҳозирги кунга ке- либ саноат корхоналаридаги сувни қайта ишлатиш систе- маларининг бир йиллик қува- ти бир неча миллион куб метрга етди.

Сувни қайта ишлатиш ва те- жамкорлик тadbирлари ўткази- лиши натижасида ўтган беш йил ичида саноат корхонала- рининг сув истеъмол қилиши анча камайди. Бу соҳада ке- йинги 2—3 йил ичида тоза сувни ишлаб чиқаришда иш- латишни яна 35—37 миллион куб метрга камайтириш режа- лари тузилди ва улар брин- кетин амалга ошириляпти.

Лекин, табиатни муҳофаза қилиш борасида шахримизда олиб борилаётган ишларни умуман кўнгилдагидек деб бўлмайди. Атроф-муҳит муҳо- фазасини яхшилаш учун ажра- тилган сармолаларнинг тўла ўз- лаштирилмаслиги катта таш- виш тўғрисида. Масалан, ўтган йили шаҳар бўйича де- ярли 9 миллион сўмлик таби- атни муҳофаза қилиш тadbир- лари бажарилиши керак эди.

Ажратилган бу маблағлардан фақат 6 миллион сўмдан ошиқ- роғи ўзлаштирилди, холос. Ка-

питал қурилиш бўйича режа- лаштирилган маблағнинг ўз- лаштирилиши эса 64 фоизни- гина ташкил этди. Буларнинг асосий сабабларидан бири мамлакатимиздаги моддий- техника таъминотининг издан чиқishi билан боғлиқдир.

Бу йил шаҳардаги саноат корхоналари табиатни муҳофа- за қилиш тadbирларига 12 миллион сўм пул ажратдилар. Шундан 11,2 миллион сўми сув ресурсларини муҳофазаси бўйича, 800 минг сўми ҳавони ифлослантиришга қарши бўл- ган тadbирларга сарфланиши керак. Бу маблағларни ўзлаш- тириш ҳам талаб даражасида бормаяпти. Зарур асбоб-уску- наларнинг етишмаётганлиги, буюртма қилинганларни юбо- риш пайсалга солинаётганлиги, бунинг устига бундай ишхо- тларни қуришга етарли ишчи кучи жалб қилинаётганлиги шундай аҳволнинг содир бўли- шига сабаб бўлмоқда. Мута- садди ташкилотлар бундай соҳа бўйича белгиланган бар- ча ишларнинг муддатига ва сифатли амалга оширилишини таъминлашлари керак.

Шаҳардаги асосий муаммо- лардан яна бири автотранспорт билан алоқадордир. Транспорт воситалари йил сайин кў- пайиб бормоқда лекин улар чиқараётган захарли тўтунлар- ни зарарлантириш ускулалари умуман йўқ. Бензин сифати- нинг пастлиги ҳам ҳавони иф- лослантираёпти.

Кўмитамиз нозирлари авто- транспортдаги бундай аҳволга қарши курашмоқдалар, лекин унинг амалий натижаси кам сезилляпти. Шунинг учун бу тармоқдаги экологик аҳволни яхшилаш йўлида ҳали кўп иш қилишимиз керак. Уйлаймиз- ки, автотранспорт ташкилотла- ри раҳбарлари ҳам мавжуд камчиликларни йўқотиш учун тинмай иш олиб борадилар ва нафас олаётган ҳавомизнинг тоза бўлишига ўз ҳиссаларини қўшадилар.

А. РИСКИМОВ,

Чирчиқ шаҳар табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси раиси.

Эртага—Ўрмончилар кун

Суратда: хўжалик бригадаси бошлиғи Умринисо Алижонова (чапда), ишчи Бах- рия Пирматова ва ўрмон хўжалиги директори Абдукарим Абдужалиловлар ниҳоллар- ларни кўздан кечирмоқдалар. Сураткаш И. ПОРТНОВ.

НЕЪМАТЛАРИ МЎЛ БЎЛСИН

БУРЧМУЛЛА ўрмон хўжалиги де- ганда кўз олдимизда осмонўпар тоғлару адирлар, қишин-ёзин яшил либосини тарқ этмайдиган арчазорлар, бағри кенг яйловлару бир чеккаси уфққа ту- ташиб кетган боғлар, мезазорлар намо- ён бўлади, албатта. Ҳа, табиати шу қа- дар гўзал, шифобахш. Унинг ҳузурбахш- лигининг таъриф-тавсифини ўрнига қў- йиш мушкул. Унинг бағрида бир маро- таба бўлиш, ҳайвонот ва табобат дунёси- ни томоша қилишнинг ўзи сизда олам- олам таассурот қолдиради.

Хўжалик бир юз етмиш кишилик жа- моасининг ҳар бири шу табиат ошиғи, унга меҳр қўйган. Шунинг учун ўнлар- ча минг гектар майдонни эгаллаган хў- жаликда ўсимликлар, жониворларни парвариш қилишмоқда, унинг табиий бойликларини кўпайтириш йўлида ти- ним билмай ишлашмоқда. Уларнинг их- тиёрига топширилган фақат мева да- рахтларининг ўзи қанчалигини тўла та- саввур қилишнингиз учун айрим рақам- ларни келтирмоқчимиз.

Бу ердаги поёнсиз кенгликларда сал- кам бир юз йигирма минг туп тоғ олма- син барқ уриб ётибди. Арча дарахтлари- нинг сони ўн тўққиз мингтадан кўпроқ. Енғонни айтмайсизми? Нақд эллиқ тўрт мингта катта-кичик шундай дарахтлар бор. Бундан ташқари олча, бодом, хан- дон pista ва бошқа шу каби мевали дарахтлар кўқариб турибди. Ўрмончилар шуларнинг ҳар бири ҳақида қайғуради- лар, парваришини ўрнига қўядилар. Улар остидан ариқлар очиб, қор-ёмғир- лар оқавасини улар томон оқиздилар.

Ўрмончиларнинг асосий вазифаларидан бири — етилган меваларни саралаб те- риб давлатга топширишдир. Бу соҳада бўш келишмаяпти. Биргина ўтган йили меҳнаткашлар онлалари дастурхонига 350 тонна экологик тоза турли-туман ноз-неъматларни етказиб бердилар.

Уларнинг яна бир хайрли ишларини таъкидлаб ўтиш ўринли бўлса керак, деб ҳисоблаймиз. Шифобахш ўсимликларни йиғишяпти, улар экиладиган майдон- ларни кенгайтиришмоқда. Шунинг учун ҳам йиғилаётган бундай табиий дори- дармонлар миқдори йил сайин кўпай- моқда. Ўтган йили дорилар ишлаб чи-

қарувчи корхоналар, дорихоналар хўжа- лик жамоаси тайёрлаган етмиш тонна атрофдаги турли-туман шифобахш кў- қатларни олдилар. Улардан тайёрлан- ган дорилардан қанча-қанча беморлар шифо топдилар.

Ўрмончилар мевали ва манзарали да- рахт кўчатларини етказишни ҳам йўлга қўйишган. Яхшигина даромад манбаи ҳисобланган бу иш йил сайин кенгайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда бундай кўчат- лар етиштирилаётган майдон 30 гектар- дан ҳам ошиқроқни ташкил этиб туриб- ди. Бу ердан ҳар йили 80—90 минг туп кўчат ноҳия-вилоятдаги хўжаликларга етказиб берилмоқдаки, бу янги-янги ме- вазор боғлар барпо этилишига олиб кел- моқда. Жамоа ўтган хўжалик йилида бир миллион сўм даромад қилган эди. Бу йил эса бу маррадан анча ўзиб кетишни мўлжаллаб турибди. Олинган соф фойдани ҳам бирмунча кўпайтириш- га эришилади. Ўтган йили у 54 минг сўмга етган бўлса бу йил янада кўпроқ олишга аҳд қилинган.

— Ўтган йили ютуқларимиз ёмон бўлмади, — дейди ўрмон хўжалиги ди- ректори Абдукарим Абдужалилов, — бу ҳаммаси жамоамизнинг сидқидиддан қилган меҳнати натижасидир. Шу ту- файли СССР Ўрмон хўжалиги вазир- лиги ва тармоқ қасаба уюшмаси Марка- зий Кўмитасининг кўчма Қизил байро- ги ва пул мукофотини олишга муяссар бўлган эдик, Албатта, бу йил ҳам са- марали ишлашга ҳаракат қиламиз. 400 тонна мева, 75 тонна шифобахш кўчат- лар етиштириш ниятимиз бор. Биз ал- батта, бу йил ҳам самарали ишлашга ҳаракат қиламиз. Биз албатта, уни удда- лаймиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу соҳалар- да вақтдан ўзиб ишляямиз.

Ҳа, ўрмоннинг шифобахш неъматла- ри кўпаяверсин. Биз бугунги айёмда ўрмон хўжалиги ходимларини табрик- лаб, хайрли ишларига муваффақият ти- лаймиз.

А. НАБИХҲАЕВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

А. ТОЖИЕВ.

Ушбу саҳифа материалларини вилоят та- биатни муҳофаза қилиш кўмитаси фан-тех- ника тараққиёти ва тағрибот бўлими хо- димлари ҳамда «Тошкент ҳақиқати» мух- бирлари тайёрлашди.

огия кундалиги

кўплаб келтириш мум- йиди. Келтирилаётган исол ҳам уларнинг ў- ри жууда қимматга анлигини тўла тасаввур учун етарли бўлади.

Чирчиқ ноҳия табиатни за қилиш кўмитаси на- лари жамоатчилик ва- и билан сув ҳавзалари- ширшига чиқшганда ффар броньнерни фош ар. Улар қўлга туши- ларидан кейин ўзлари- қа солдилар, бу ёққа ар, билб туриб бил- га олдилар, бироқ бун- ч нарса чиқмагач так- тан беришга мажбур ар. Улар тутган ўнлаб чик баллиқлар тарози- б кўрилганда нақд 104 ммлик тошни босди! ерларнинг бебошлик- ларга қимматга тушди: ўм миқдориди жарима 4, бу фақат баллиқ ту- идаларини бузганлик- ин эди. Каттароғи ҳам Табиатга етказилган за- соблаб чиқилганда у- ни ташкил этди. Бра- лар шунча миқдорда тўлашлари қиддаги ҳам расмийлаштири- суқ-тартиботни муҳофа- иш органларга оши-

Оҳангарон дарёси ўзани кум-шағалга бой. Уни қазиб чиқариш ва эhtiёжлар учун ишлатиш мумкин. Лекин бу- нинг учун тегишли ташкилот- лардан махсус рўхсатнома бў- лиши лозим. Бу тартибни би- ла туриб, унга амал қилмаёт- ганлар ҳам топилди. Тошкент сув омбори қурилиш-монтаж бошқармаси раҳбарлиги худди шундай иш тутмоқда. У бутун бир экскаваторни дарёдан инерт материаллари қазиб учун қўйиб қўйганди. Бунинг учун ҳеч қандай рўхсатнома олмаганлиги маълум бўлди. Экскаватор бу ердан олиб ке- тилди. Дарё ўзанига келтирил- ган зарар эса ҳисоблаб чиқил- моқда. Узбошимчилик бош- қарма раҳбарларига қимматга тушади, албатта.

БУЛГАТГАНИ

ҚИММАТГА ТУШДИ

Ғалаба ноҳиясидаги «Серге- ли» давлат хўжалиги — сано- ат комплекси чорвачилик маҳ- сулотларини етиштириб, меҳ- наткашларнинг гўшт, сутга нисбатан эhtiёжини қондириш- га ҳисса қўшмоқда. Бунинг учун хўжалик жамоасига раҳ- мат. Бироқ бу ҳамма номъ- қулчиликларни қилиш жумла-

дан, атроф-муҳитни ифлослан- тириш мумкин, деган гап эмас. Бу соҳалардаги ишлар кўнгил- дагидек йўлга қўйилиши керак.

Афсуски, шундай бўлмаяп- ти. Табиатга келтирилаётган зарар сезиларли камаймаяпти. Яқинда таркибиди гўнг кўп бўлган оқва тозалаш иншо- отларидан тошиб, дренаж-су- горли тармоғига қўйилди. Бир йўла катта ҳажмдаги ифлос оқва сувни ифлос қилди-қўй- ди. Бундай хунук воқеа ло- қайдик оқибатида содир бўл- ди. Саноат комплекси раҳбар- лиги оқавалар иншоотларда ортиқча тўпланиб қолганлиги- дан хабардор бўлса ҳам ава- риянинг олдини олишга эhti- бор бермади.

Бу корхонага ҳам қимматга тушди. Ғалаба ноҳия табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси хо- димлари атроф-муҳитни бир йўла шундай катта миқёсда булғатганлиги ва у келтирган зарарни ҳисобга олиб, уч ярим минг сўмлик жарима ун- дириш тўғрисида даъвоини рас- мийлаштирдилар. Албатта, шунча маблағ хўжаликнинг умумий сармоясидан олинади. Қани энди раҳбарларнинг шах- сий қиссасидан олинса. Шунда улар табиатни муҳофаза қи- лар масалаларига эhtiбор би- лан қараган бўлармидилар?

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Душанба, 16

● УзТВ I

- 18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Басат—Тепа гёза голиби». Мультфильм.
18.30 Болалар учун концерт.
19.00 «САНОАТИМИЗ ОДИМЛАРИ». Андижон сут заводи иш тажрибасидан.
19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.50 «ИЗЗАТ ҚИЛИЧЕВ». Телефильм.

- 20.10 М. Бафоев. «ҲОЛАТИ АЛИШЕР НАВОИЙ». Хор ва халқ чолғу ансамбли учун симфония.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 МЕРОС. «Оразий издан...».
22.20 УзТВ хазинасидан. Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 8-қисм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

- «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
19.05 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ» [такрор].

- 20.00 «ЛАҲЗА». Хабарлар.
20.10 «ШАҲАР ЮМУШЛАРИ».
20.30 «МИРИШКОРЛАР».

- 21.10 «ЕТТИ ГУЗАЛ — ЕТТИ САЙЕРА».

● МТ—ОРБИТА-4

- 6.00 «ТОНГ».
8.30 А. Платонов. «ЧЕВЕН-ГУР». Саратов академик драма театри фильм-спектаклининг премьераси.
11.30 ТСН.
11.45 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.

- 12.00 Футбол шарҳи.

- 12.30 «Марафон-15».

- 13.30 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Мексика эртаги.

- 14.30 ТСН.
14.45 Болалар соати [француз тили дарси билан].
15.45 «Бозор: танлаш даври».
16.15 Ҳужжатли фильм премьераси.
17.00 ТСН.

- 17.20 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.

- 17.30 А. Платонов. «ЧЕВЕН-ГУР». Саратов академик драма театри фильм-спектаклининг премьераси.

- 20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.

- 21.10 Телевизион спорт оқшоми [Футбол шарҳи, Шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига давогарларнинг матчи].

- 23.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

Сешанба, 17

● УзТВ I

- 8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 УзТВ хазинасидан. «ТОШКЕНТ ОҲАНГЛАРИ». Фильм-концерт.
9.00 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 6-қисм [такрор].
10.10 «ҚУҒИРЧОҚЛАР ОЛАМИДА». Телефильм.
10.30 ИНФОРМАТИКА ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ АСОСЛАРИ. Компьютерлар ва уларнинг программали таълимоти.

- 11.00 «ЕШЛИК» студияси саволларингизга жавоб беради.

- 11.30 ЖУҒРОФИЯ. Рельеф ва фойдали қазилмалар.

- 18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Озодалик кўни», «Булут учун пўстинча». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Кувноқлар даврасида».

- 19.05 «ДАЛА ЮМУШЛАРИ».
19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.50 «ЯЛЛА» гуруҳининг концерти.

- 20.10 «ЗАМИН ФИДОЯИЛАРИ». Телефильм.

- 20.25 «НАВОИЙ ГУЛШАНИ».

- 21.00 «АХБОРОТ».

- 21.25 «Спортлото».

- 21.30 «РАҚСЛАР ГУЛДАСТАСИ». Концерт.

- 22.00 Ойбек. «НАВОИЙ». Видео-

- фильм. 9-қисм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

- «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

- 19.05 «ТАНДИР, АРЧА, ОЛОВ». Телефильм.
19.20 «Кулиб бок, кичкинтой».
20.00 «СПРИНТ».

- 20.10 «БИЛИМ САРЧАШМАСИ».

- 20.50 Мусиқий лавҳалар.
21.20 «ГУЛЛАР ОЧИЛГАНДА». Бадий фильм [«Ўзбекфильм»].

● МТ—ОРБИТА-4

- 6.00 «ТОНГ».
8.30 И. Журина куйлайди.
8.45 «Ваня қандай қилиб қайлиқ таилади?». Мультфильм.

- 9.05 Болалар соати [француз тили дарси билан].

- 10.05 Ж. П. Венцель. «КУЗ ШАМОЛИ». Телевизион спектакль.

- 11.15 ТСН.

- 11.30 Биржа янгиликлари.
11.45 ХОККЕЙ. Канада кубоги. Финал. Канададан кўрсатилади.

- 13.45 «Телемикст».

- 14.30 ТСН.

- 14.45 «ОЛИШУВ». Телевизион бадий фильм. 1-серия [«Арманфильм»].

- 15.50 «Чемпионлар билан биргаликда».

- 16.05 «Болалар мусиқий клуби».

- 16.50 «Тверь тупроғида беш кун».

- 17.20 «Қурувчи». Мультфильм.

- 17.30 «Қизиқувчилар олами».

- 17.45 ТСН.

- 18.00 СИЕСИЯ МУЛОҚОТЛАР.
18.30 ХОККЕЙ. Канада кубоги. Финал. Канададан кўрсатилади.

- 20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.

- 21.10 «ЭСКИ ТАНИШЛАРНИНГ ОИЛАВИЙ ХРОНИКАСИ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Юля». 1 ва 2-сериялар. Танафус пайтида [22.05] — Биржа янгиликлари.

- 23.10 «Қўшиқ ҳақида хотира».

- 23.35 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

- 23.55 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 3-кўрсатув.

- 00.15 «ИНСОНДА БИТТА ҚАЛБ БОР...». Композитор Г. Дмитриевнинг ижодий портрети.

- 01.15 «Америка кўноси саҳифаларида». 2 ва 3-сонлар.

Чоршанба, 18

● УзТВ I

- 8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ДАВЛАТ МУҲОФАЗАСИДА». Телефильм.
9.05 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 7-қисм [такрор].

- 10.30 ФИЗИКА. Узгарувчан ток.

- 11.00 «ЕШЛИК» студияси кўрсатади. «ТЕЛЕЖАРИДА».

- 18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Йўл-йўл филча ҳақида».

- «Фил ва хат». Мультфильмлар.

- 18.30 Шоирлар — болаларга.
19.00 «ҚОНУН ҲАММА УЧУН БАРОБАР».

- 19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].

- 19.50 «ЕШЛИК ОҚШОМИ».

- 20.20 Эркин Рўзиматов концерти.

- 21.00 «АХБОРОТ».

- 21.25 Ж. Маҳмудов. «АДОЛАТ КУНИ». Алишер Навоий номидаги Наманган вилояти мусиқали театрининг спектакли.

- 22.30 «НИҒОҲ». Бадий фильм [«Тоҷикфильм»].
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

- «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

- 19.05 «ЧУРТАН БАЛИҚ АМРИ БИЛАН». Болалар учун фильм.

- 20.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
20.10 «ДАВОМИЙЛИК». Тошкент компрессор заводининг 50 йиллигига.

- 20.35 «МУСИҚИЙ МЕҲМОНХОНА».

- 21.05 «НАВОИЙ СИЙМОСИ ЎЗБЕК МУСАВВИРЛАРИ ИЖОДИДА».

- 21.35 «КУМУШ ТРЕНЕР». Бадий фильм [А. Довженко номли киностудия].
● МТ—ОРБИТА-4
6.00 «ТОНГ».
8.35 «Болалар мусиқий клуби».

- 9.20 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадий фильм премьераси [«Лентелефильм»].

- 10.35 «ЭСКИ ТАНИШЛАРНИНГ ОИЛАВИЙ ХРОНИКАСИ». Телевизион ҳужжатли фильм. «Юля». 1-серия.

- 11.30 ТСН.

- 11.45 «Юля». Телевизион ҳужжатли фильм. 2-серия.

- 12.35 «Онам, дадам ва мен».

- 14.30 ТСН.
14.45 «ОЛИШУВ». Телевизион бадий фильм. 2-серия.
15.50 Болалар соати [инглиз тили дарси билан].
16.50 «ПЛАНЕТА».
17.35 ТСН.

- 17.45 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадий фильм премьераси.

- 19.00 ФУТБОЛ. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «ВАЦИ ИЗЗО» [Венгрия] — «ДИНАМО» [Москва]. 2-тайм. Венгриядан олиб кўрсатилади.

- 19.50 «Қизиқувчилар олами».

- 20.05 И. С. Бах. 6-бранденбургча концерт.

- 20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.

- 21.10 «Ойдин кечадаги суҳбатлар».

- 21.55 «БЕШ ПЛЮС».

- 24.00 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
02.00 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадий фильм премьераси.

Пайшанба, 19

● УзТВ I

- 8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ — МЕРОСИМИЗ». Кино-программа.

- 9.15 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 8-қисм [такрор].
10.25 «НОННИ ТЕНГ БУЛАМИЗ». Бадий фильм [«Озарбайжонфильм»].

- 11.30 ЯИГИРМАНЧИ ЯИЛЛАР ЎЗБЕК АДАБИЯТИ.

- 18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Беодоб бола». Мультфильм.

- 18.20 «АЛИФБО САБОҚЛАРИ». II босқич.
18.55 «БУНЁДКОР».

- 19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.50 «САОДАТ». Фильм-концерт. «Ўзбектелефильм» премьераси.

- 20.25 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...

- 20.40 Чолғу куйларидан концерт.

- 21.00 «АХБОРОТ».
21.25 НАВОИЙ ҲАЖАЛЛАРИ БИЛАН АЙТИЛАДИГАН АШУЛАЛАР.

- 22.05 САНЪАТ УСТАЛАРИ. Ўзбекистон халқ артисти Омина Фаёзова.

- 23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

- «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

- 19.05 «МАТСАЛУ ҚЎРИҚХОНАСИ». Телефильм.

- 19.30 «ЭРТАК ОЛАМИГА САЁҲАТ» [«Тонг» театр-студияси].

- 20.00 «ЎЗБЕКИСТОН БАЛЕТИ».
20.30 «БУ ОҚШОМДА».

● МТ—ОРБИТА-4

- 6.00 «ТОНГ».
8.30 Болалар соати [инглиз тили дарси билан].
9.30 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадий фильм премьераси [«Қозонфильм»].
10.55 Долзарб репортаж.
11.15 ИИВ маълумотларига кўра...
11.30 ТСН.

- 11.45 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.

- 13.25 «Бир жиноят тарихи». Мультфильм.

- 13.45 «Телемикст».

- 14.30 ТСН.

- 14.45 «СИРЛИ ИЛТИФОТ». Телевизион бадий фильм. 1-серия [«Молдова-фильм»].

- 15.50 И. Шокиров куйлайди. Қозондан кўрсатилади.

- 16.20 Болалар учун фильм. «3» ПЛАНЕТАСИ ҲАҚИДА ЎЗГИ ТААССУРОТЛАР». 1-серия [«Беларусьфильм»].
17.25 «Ковбойлар». Мультфильм.
17.35 «Биржа учувчиси».
17.45 «Қизиқувчилар олами».
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ЕШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».

- 19.00 «Олма». Катталар учун мультфильм.

- 19.05 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадий фильм премьераси.

- 20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.

- 21.10 ИИВ маълумотларига кўра...

- 21.25 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.

- 22.30 Мусиқа тинглашга таклиф этамиз.

- 00.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.30 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 4-кўрсатув.
00.50 Смоленск рус халқ оркестрининг концерти.
01.50 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадий фильм премьераси.

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Жума, 20

● УЗТВ I
8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ШЕРМАТ ФАЙЗУЛЛАЕВ КУЙЛАЙДИ». Фильм-концерт.
9.05 Ойбек «НАВОИЙ». Видеофильм. 9-қисм (такрор.).
10.15 «ЕШЛИК» студияси кўрсатади. «НИШОНА».

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Кониотдан келганлар». Мультфильм. 1-фильм.
18.25 «ФАН» телеойномаси.
19.00 «ПАХТАКОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ».

19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.50 ХОТИРА. Ўзбекистон халқ артисти Тошхўжа Хўжаев.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 Биржа янгиликлари.
21.40 Б. Исроилов. «ДИЕРИМНИ КУЙЛАЙМАН». Мусикий кўрсатуви.
22.30 «ЭКРАН ТАНИШТИРАДИ...».
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
● УЗТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
19.05 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.

20.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
20.10 РЕКЛАМА.
20.20 «ОСИЕ ОВОЗИ».
22.25 «КИНОНИГОҲ».
● МТ—ОРБИТА-4
6.00 «ТОНГ».
8.30 «...16 ЕШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
9.15 Инновация.
9.30 Бир актёр театри. Е. Шифрин. «МЕН ШОСТАКОВИЧ АСАРЛАРИНИ КУЙЛАЙМАН».
11.00 «Чўртан балиқ амри билан». Мультфильм.
11.30 ТСН.
11.45 Футбол шарҳи.

14.30 ТСН.

14.45 «СИРЛИ ИЛТИФОТ». Телевизион бадий фильм. 2-серия.
15.50 Лев Власенко концерти [фортепьяно].
16.15 «Бўса». Мультфильм.
16.20 Болалар учун фильм.
«Э» ПЛАНЕТАСИ ҲАҚИДА ЕЗГИ ТААССУРОТЛАР». 2-серия.
17.30 Биржа янгиликлари.
18.00 ТСН.
18.15 «ИНСОН ВА ҚОНУН».
19.00 «ШЕРИК».
19.30 «Ер — она масканимиз».

Фототанлов.
19.35 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 Футбол шарҳи.
21.55 «ВИД» таништиради.
01.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.30 «УЗ ҲИСОБИДАН ОТПУСКА». Телевизион бадий фильм. 1-серия [«Мосфильм» Венгрия телевидениеси биргаликдаги маҳсулоти].

Шанба, 21

● УЗТВ I
8.00 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ».
9.00 «МАТОНАТЛИ КИШИЛАР». Бадий фильм. 1-серия.
10.20 «ЎЗБЕКИСТОН СПОРТИ».
11.00 «АНЪАНА ВА ЗАМОН».
11.50 АРАБ ТИЛИ. 13-машғулот [такрор].
12.20 «ШАШМАҚОМ» ва «ШЕРДОР» дасталарининг концерти [Самарқанд ноҳияси].
13.10 «ЧОРВАДОР».
13.40 УШУ САНЪДА. Мамлакат чемпионати.
14.20 АМАЛИЙ ДАВРА СУХБАТИ.

18.00 «Кониотдан келганлар». Мультфильм. 2-фильм.
18.15 Усмилар учун. «ТЕНГДОШЛАР».

19.00 ЎЗБЕК ТИЛИНИ УРГАНАМИЗ.
19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.45 ОҚШОМ ЭРТАКЛАРИ.
20.00 «НАВОИЙ СИЙМОСИ ТАСВИРИЙ САНЪАТДА».
20.30 «ДИЛКАШ ДУТОРИМ»: Ўзбекистон халқ артисти Ориф Қосимов.
21.00 «ҲАФТАНОМА».
22.00 Саид Аҳмад. «ФАРМОН-БИБИ АРАЗЛАДИ». Абдор Ҳидояттов номидаги Ўзбек драма театрининг спектакли.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
● УЗТВ II
Ўзбекистон телевидениесининг «ДУСТЛИК» видеоканали
9.00 «ЦИРКИ ЦИРКИ ЦИРКИ».
11.00 «МАҲОРАТ».
12.20 ТУРКМАНИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИНING КЎРСАТУВЛАРИ.
13.20 ТЕЛЕВИЗИОН МИНИАТЮРАЛАР ТЕАТРИ.

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:
17.05 «Оваз». Мусикий кўрсатуви.
18.25 «Шадиян бидже».
19.25 «Мақтубларингизга жавоб берамиз».
19.55 «ТУРКМАНИСТОН».
20.10 Кичкинтойлар, сизлар учун.
20.30 Москва. ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «ТУРКМАНИСТОН».
21.30 1991 ЙИЛ ҲОСИЛИ. «Омад сизга, пахтакорлар!».
21.45 «АЛИБОВО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИНING САРГУЗАШЛАРИ». Бадий фильм 1 ва 2-сериялар.
● МТ—ОРБИТА-4
6.00 Марина Капура куйлайди.
6.25 «СЕҲРГАРЛАР МАКТАБИ». Хужжатли фильм.
6.45 «Қаттиқ ёнғоқ ҳақида эртанги». «Егор бобонинг эртанги». Мультфильмлар.

7.15 «Мангуликка айланган лаҳзалар».
7.30 Ритмик гимнастика.
8.00 ТСН.
8.15 «Ҳаракат хавфсизлиги учун».
8.45 А. Островский. «ОЛМОҚНИНГ БЕРМОҒИ БОР». ССР Иттифоқи Давлат Малий академик театрининг фильм-спектакли.
10.55 ТОНГИ ДАМ ОЛИШ КЎРСАТУВИ.
11.25 «МЎЪЖИЗАСИЗ МЎЪЖИЗАЛАР».
12.10 «МУСИҚИЙ ДУКОН».
12.40 «ЧОЙНАК»НИНГ САВОЛЛАРИ. Телевизион хужжатли фильм премьераси.
13.00 Режиссёр М. Захаров фильмлари. «МУҲАББАТ ФОРМУЛАСИ» [«Мосфильм»].
14.30 ТСН.
14.45 «НУҚТАИ НАЗАР». «Публицист» студиясининг мунозара клуби.

15.30 Эртанги ва саргузаштлар оламида. «САДҚО». Бадий фильм [«Мосфильм»].
17.10 «МОСКВА КРЕМЛИ». «КЎШКЛАР». 3-фильм.
17.40 «Майя арисси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 13-серия.
18.05 «1991 йил кўшиқлари».
19.00 МТ экранда биринчи марта. «ЛОРНА ДУНН». Бадий фильм [Буюк Британия].
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «БАХТЛИ ТАСОДИФ». Ойлавий телевикторина.
22.10 «Ёқмаса, ўчириб қўйинг».
23.15 «Спортмода-91».
00.40 «УЗ ҲИСОБИДАН ОТПУСКА». Телевизион бадий фильм. 2-серия.

Якшанба, 22

● УЗТВ I
8.00 «ҲАФТАНОМА» [такрор].
*
9.00 «МАТОНАТЛИ КИШИЛАР». Бадий фильм. 2-серия.
10.35 «ШАХМАТ МАКТАБИ».
11.05 ИНГЛИЗ ТИЛИ. 6-машғулот.
11.35 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Шокрининг «ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН» асарига ҳақида.
12.25 УШУ САНЪДА. Мамлакат чемпионати.
13.05 «ДЕҲҚОН ВА ЗАМИН».
14.05 Камер куйларидан концерт.
14.35 «ЕШЛИК» студияси кўрсатади. «ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР».

15.15 «БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМ». Телеойнома.
15.45 «Марғилон камалаги» [такрор].

18.00 Болалар учун. «КИЧКИНТОЙ» кўрсатуви.
18.45 «МУЛЬТИПАНОРАМА».
19.30 «АХБОРОТ» [рус тилида].
19.50 «СИҲАТ-САЛОМАТЛИК».
20.25 «КИНО ЖАВОНИДАН».
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 Ўзбек халқ куйи ва кўшиқларидан концерт.
22.15 «САНЪАТ ДУСТЛИККА ЧОРЛАЙДИ». Ҳиндистонда Ўзбекистон маданияти кунлари.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
● УЗТВ II
Ўзбекистон телевидениесининг «ДУСТЛИК» видеоканали

9.00 «Йилнинг бешинчи фасли».
9.25 «Безнен мирас» [татар тилида].
11.30 «ДИЙДОР».
12.30 «ЗАМАНДАС» [қозоқ тилида].

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
17.30 «ҚАШҚИРЛАР УЧУН ҚОПҚОН». Бадий фильм [рус тилида].
19.00 «Кожонам Лайли».
20.00 «АХБОР».
20.15 «ЗОМИН». Хужжатли фильм.
20.30 Москва. ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «Гулчин». Мусикий кўрсатуви.
22.10 «Пайванд». Эрон Ислоҳ жумҳуриятининг кўргазмасида.

23.20 «Телетомошабин ҳамроҳи».
● МТ—ОРБИТА-4
7.30 «С» формуласи.
8.00 ТСН.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «ЭРТА САҲАРЛАБ».
9.30 «ВАТАН ХИЗМАТИДА».
10.30 «ТОНГ ЮЛДУЗИ».
11.30 «САҲАТЧИЛАР КЛУБИ».
12.30 «ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ».
13.30 «Пи» белгиси билан. 1-қисм.
14.30 ТСН.
14.45 «Пи» белгиси билан. 2-қисм.
15.15 Янги авлод танлайди. «Экологик бумеранг».
16.30 «ХАЛҚАРО ПАНОРАМА».
17.15 Турли мамлакатларнинг эртанги ва афсоналари. Жазоир эртанги.

17.20 А. Шнитке. Қадимий услубда сюита.
17.35 «УОЛТ ДИСНЕЙ ТАНИШТИРАДИ...».
18.25 «БРЭЙН РИНГ». Усмилар турнири. Одесса ва Муром командаларининг учрашуви.
19.00 МТ экранда биринчи марта. «ҚОЧИШ». Бадий фильм [Чехо-Словакия].
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «ПАРАВОЗИМИЗ, ОЛФА...».
22.00 Джаз портретлари.
23.00 МТнинг олтин хазинасидан. «МЕН СИЗГА СЕВГИ ҲАҚИДА СУЗЛАЙМАН».

(Давоми. Боши 1-бетда).

ми етган қутлуғ заминдир. — деди адиб Абдуқаҳҳор Иброҳимов. — Шу арбобларимизнинг руҳи ҳам бўлажак обидада акс этади деб умид қиламан.

— Шавқ ва илҳом билан ишлаш учун ажойиб даврон келди. — деб уқтирди Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов. — Бўлажак қадам-жо, назаримда, маданиятимизнинг кўзгуси бўлиши лозим. Жаҳон кезган, оламни ўз кўзи билан кўрган кишиларнинг бўлажак ана шу ёдгорлик ҳақидаги мулоҳазаларини ўрганишимиз зарур бўлади. Халқимизнинг мустақиллик учун кураши тарихини монументал асарда символлар, яъни рамзлар орқали

ифодаласак деган орзуим бор.

— Тарихимиз саҳифаларига Спитамен, Широқ, Тўмарис сингари миллий қаҳрамонларимиз, сарбадорларнинг номлари зарҳал ҳарфлар билан битилгандир. Мен бўлажак санъат асарига озодлик руҳи балчиқ туришини истар эдим. — деб таъкидлади шоир Муҳаммад Али.

Мажлис аҳли бу табарруқ обидани тиклашда кўҳна меъморчилик меросимиздан фойдаланиш хусусида қайта-қайта гапирди. Масалан, қа-

димий Афросиёб деворларидаги монументал тасвирлар ҳайкалтарош ва рассомлар, меъморлар илҳомига илҳом қўшиши мумкин. Ана шунда ёдгорликка миллий руҳ бахш этиш мумкин бўлади. Бу зияратгоҳга ҳар бир одам кўнгли ва дилини поклаш учун келадиган бўлсин.

1966 йилги Тошкент зилзласидан кейин пойтахтимизни қайта тиклашга кўп меҳнати сингган меъморлардан Собир Одидов ва Фарҳод Турсунов ҳам мажлисда ўз фикр-мулоҳазаларини айтдилар. Майдонга асос солин-

ган, деб уқтирилди. Бу ердаги иморатлар, обидалар ва ёдгорликларни тиклашга меъморлар бир неча авлодининг меҳнати сингган. Бу ижодий анъана бундан буён ҳам давом этаверади. Назаримизда, деб таъкидлашди улар, Тошкент шаҳар ижроия комитети янги обидани тиклашда бош-қош бўлиши лозим. Барча ижодкор ходимлар ҳар жиҳатдан ёрдам беришга тайёрдирлар.

Ингилиш қатнашчилари бўлажак обида лойиҳасини тузиш учун ўтказиладиган танлов шартларини ҳам кў-

риб чиқдилар. Минглаб ҳамшаҳарларимиз ва Ўзбекистондаги барча фуқароларнинг фикрини ўрганиш мақсадида маслаҳат кенгаши тузиладиган бўлди. Таклифлар шу йилнинг декабрь ойига қабул қилиниб ўрганиб чиқилади. Янги обидани мустақиллик кунининг бир йиллиги нишонланадиган давргача қуриб битказиш мўлжалланмоқда.

Мажлисни Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаров олиб борди. Мажлисда Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари П. Нўмонов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Б. Назаров иштирок этдилар.

(ЎЗТАГ).

АСРЛАРГА ТАТИЙДИГАН ОБИДА БЎЛСИН

• 1991 —
**АЛИШЕР
НАВОИЙ
ЙИЛИ**

• Алишер Навоий йилида кўчилик ташкилотлар, муассасалар қатори пойтахтдаги 218-ўрта мактаб муаллимлар жамоаси ҳам сермазмун тадбирлар ўтказмоқдалар. Суратда: ўқитувчи Феруза Салимова ўз шогирдларига буюк даҳонинг асарлари ҳақида дарс ўтганда фойдаланиладиган кўргазмали қуроллар тўғрисида маълумот бермоқда.

Сураткаш Р. АЛБЕКОВ.

• Янги рўзнома
**«ОИЛА
ВА
ЖАМИЯТ»**

ЎТГАН кун яна бир янги рўзнома — «Оила ва Жамият»нинг биринчи сони ўқувчилар қўлига бориб тегди. Ўзбекистон Болалар жамғармасининг наشري сифатида босила бошлаган бу рўзнома ҳафталик бўлиб, ўз олдига оила ва жамият олдига турган турли муаммолар, ахлоқий тарбия, имон-этиқод, қадр-қиммат, маърифатни тарғиб этиш, баркамол инсонни шакллантиришга ҳисса қўшиш каби эзгу вазифаларни мақсад қилиб қўйган.

Рангли тасвирда чоп этилган рўзноманинг илк сонидега босилган. Ўзбекистон Болалар жамғармасининг раиси Инқилоб Юсупованинг «Ёруғ ният» сарлавҳали кириш сўзида «Оила ва жамият» ҳар бир хонадоннинг яқин ёрдамчиси ва маслаҳатгўйи бўлиб қолади, деб ишонч билдиради. Шунингдек рўзноманинг биринчи сонидан ўрин олган «Мустақилликнинг ўн олти соқчиси», «Дарсликлар камёбми?», «Андиша одоби», «Жуфти ҳалол танлаганда», «Нафис санъат мактаби» ҳамда бошқа мақолалар талқини муштарийлар эътиборини тортади, деб ўйлаймиз.

Янги рўзнома туғилди. У оёққа туриб, вояга етиб, ОИЛАнинг ҳақиқий аззоси бўлади, ЖАМИЯТда муносиб ўрин эгаллайди деб умид қиламиз. Қадри ҳамкасб қаламкашлар, бу улуғ ва олижаноб ишда Сизларнинг ижодингизга барака, ўзларингизга куч-қувват, сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Биласизми?

• Энг яхши автомобиль ва самолётлар ҳам тежамлиги жиҳатидан чивинга тенг келолмайди. Бир литр гул шираси чивин учун 150 000 000 километрлик масофага учишга етади.

• Франция кўчаларида антиқа машина пайдо бўлган эди. Узунлиги 2 метр келадиган бу энгил машина пластмасса ва бошқа синтетик материаллардан тайёрланган. Оғирлиги ҳам бор-йўғи 149 килограмм. Шунга қарамай у соатига 45 километр тезликда ҳаракат қилаолади.

С. ОДИЛОВА тайёрлаган.

БИЛДИРИШ

Шу йилнинг 14 сентябрга мўлжалланган вилоят миқёсидаги «Меҳр-шафқат» марафони кейинроқ муддатга қолдирилди.

Ташкилий қўмита.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ТАБИАТНИНГ ЎЗИ ТАБИБ

...МАҲКАМ ака бир дам ҳаёл суриб қолди. Сўнг оҳиста гап бошлади:

— Бир нарса эсимга тушиб кетди... Йигитлик пайтларим эди. Кунларнинг бирида кўшнимиз бўлмиш — Ойша опа уч-тўрт яшар боласини кўтариб бизниқига кириб қолди. Бола жуда озгин, рамақижон эди. Рангида ранг йўқ, денг. Она боласининг овқат емаслигидан, кечалари тўлганиб, йиғлаб чиқишдан шикоят қилиб қолди. Унинг гапларини берилиб эшитиб турган отам бироз қовоқларини уйиб: «Болани қийнаб қўйибсан-ку, қизим, дармиёна кўшнимиз, илгарироқ айтмайсанми?» дедилар. — Гўллик борда, ота...

Устидан бир қўлтум илиқ об-жўш ичир. Бола мағзининг ўзини унчалик ҳуш кўрмаса, бирозгина асал ёҳуд мурabboга қўшиб едир... Тушундингми? Ёш она раҳматлар айтиб, чиқиб кетди.

Орадан икки кун ўтди. Бир маҳал Ойша опа ўзида йўқ мамнун яна кириб келдилар. — Боланинг ичидан қандайдир чувалчанглар тушди, ота. Мақсуд овқат сўрашга киришди, — деди.

— У чувалчангларнинг отини гижжа дейдилар, — деди ота, — Боланинг тинкасини кўритган ўша бадбахт чувалчанглар эди. Энди овқатни оз-оздан еғиз. Энг яхшиси, ўша қовоқнинг этини сутга пишириб, бериб тур.

Опа чиқиб кетгач, мен отамдан қовоқ ҳақида батафсил гапириб беришларини илтимос қилдим.

— Ҳа, ўғлим, қовоқ жуда ҳосиятли нарса. Одамлар кўпинча унинг қадрига етишмайди... Ундан тайёрланган қайнатма кўкрак оғриқларида, кўрук йўтал тутганда, сариқ касалига дучор бўлинганда, буйрак, қовуқ, истисқо хасталикларидега ўта даво ҳисобланади. Ибн Сино қовоқ ширасидан томоқ ва бош оғриқларини даволашда фойдаланган. Унинг этини кўрга кўйиб, азоб бераётган бўғинларга қўйилса, оғриқ таққа тўхтайдди. Битмаган яраларга ўсимлик ёғи билан биргаликда малҳам тарзида ёпиштирилади. Тери яллиғланишида, экземаларда, куйиш ҳолида ҳам қовоқ беқиёс даводир.

— Отангизга раҳмат, жойлари жаннатда бўлсин... Яна қандай ҳикоят айтиб бера оласиз?

— Янами? Отамнинг табобатчилигидан яна бир шингил гапириб берай...

— БУ НОККА тааллуқли... Бир кун денг, уйимизга келиб юрадиган қариндошларимиздан бири суҳбат пайтида орка биқинлари оғриб, қаттиқ

НОК

азоб бераётганлигини отамга айтиб қолди. «Кечирасиз, пешобнинг юриши ҳам...» — деди меҳмон бироз ийманиб.

— Ташвишланманг, биродар, дедилар отам, — мен айтган ишни қиласиз... Бир ҳафта давомида, кунига уч маҳал бир пиёладан нок сувини ичасиз. Кейин яна гаплашамиз. Келишдикими?

Дарҳақиқат, бир ҳафтадан кейин ҳалиги амаки келиб, оғриқлар уни тарк этганлигини, пешоб билан қандайдир қумчалар тушганлигини гапириб берди. Отам мамнун жилмайиб «Ҳай, охири бахайр бўлибди-ку. Мақсад ҳам ўша эди-да» дедилар.

— Демак, нокда ҳам гап кўп экан-да.

— Бўлмасам-чи. Отам шундай дер эдилар: нок меъда мушакларини мустаҳкамлайди. Унинг қоқиси ивителиб яраларга боғланса, тез тўзатади. У, ҳатто, ичбуруғни ҳам қолдиради. Кўзиқорин, кўргошин, симобдан заҳарланган кишилар дарҳол нокни тўйиб тановул этишлари лозим... Уни қишда истеъмол этиш учун қоқи ёҳуд мурabbo сифатида заҳира қилиб олинса, зарур пайтда кунингизга яраб қолиши мумкин, ўғлим...

— Офарин, Маҳкам ака, кўпчиликка фойда келтирадиган маслаҳатларингиз учун раҳмат. — Арзимайди... Муштарийларга биздан дуои салом айтинг!..

Суҳбатдош Р. УМАРОВ.

ҚОВОҚ

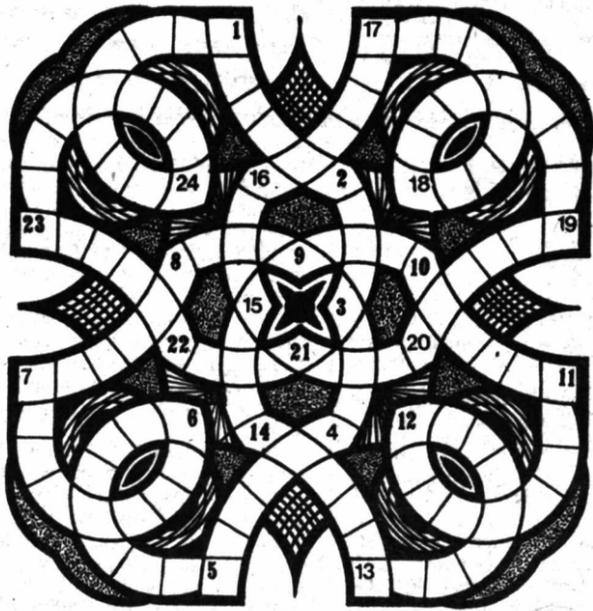
— ҚОВОҚНИ биласанми? Уйда қовоқ борми? — дедилар отам.

— Ҳа. — Эртага наҳорда ўша қовоқни оласан. Иккига бўлиб, уруғларини чиқарасан. Бир ярим кафтча бўлсин. Мағизларини пўстлогидан ажратасан. Эсингда тут, мағизларнинг кўкиш пардалари ўзида сақланиб қолсин. Мағизларни эзиб, оч қоринга болага едирасан.

БОШҚОТИРМА

1. Тошкент вилоятидаги қончилар шаҳри.
2. Тожикистондаги қорхона.
3. Миллий спорт мусобақаси.
4. Сурхондарё вилоятидаги кўмир қони.
5. Қадимий миллий тасвирий санъат тури.
6. Туркменистон халқ адби, «Небитдоғ» романи муаллифи.
7. Тиниш белгиси.
8. Кучли таъсирдан силкиниш.
9. Ип ипак аралаш газлама.
10. XI аср шоири Аҳмад Яссавий таваллуд топган шаҳар.
11. Қозоғистоннинг Каспий бўйи пасттекислиги ва Устюрт ҳудудидаги вилоят.
12. Фойдали қуш.
13. Хамирли қовурма таом.
14. Тўғри тўртбурчак.
15. Намойиш, синов тадбири.
16. Дехқончилик қуроли.
17. Марказий Амриқодаги мамлакат.
18. Айёр, алдаш рамзи бўлган халқ оғзаки ижоди қаҳрамони.
19. Азим, қудратли.
20. Ботқоқлик ва чўллар қуши.
21. Орасталлик буюмлари дўқондори.
22. Ўзбек халқ достони.
23. Китоб бўлимлари баёни.
24. Ўрта денгизнинг бир қисми.

Ф. ОРИПОВ тузган.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» УЙИНГОҲИДА
14 СЕНТЯБРЬ СОАТ 17.00 ДА
СССР 54-МАМЛАКАТ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН
ОЛИЙ ЛИГАННИНГ

ПАХТАКОР (Тошкент) — АРАРАТ (Ереван)

КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ФУТБОЛ

Чипталар «Пахтакор» ўйингоҳининг кассаларида сотиладди. Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IX да Мирзо Улуғбек, 18/IX да Куёв, 19/IX да Жонимни ол, жонгнам, 20/IX да Олтин девор, 21/IX да Афандининг беш хотини, 22/IX да Жар.